

**KELMĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA**

AUDITO ATASKAITA

**KELMĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS 2022 METŲ KONSOLIDUOTŲJŲ ATASKAITŲ
RINKINIO, SAVIVALDYBĖS LĖŠŲ IR TURTO NAUDOJIMO VERTINIMAS**

2023 m. liepos 14 d. Nr. KA- 7

Kelmė

Su audito ataskaita galima susipažinti Kelmės rajono savivaldybės interneto svetainėje
adresu www.kelme.lt

KELMĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

Kelmės rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba yra subjektas, prižiūrintis, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas Kelmės rajono savivaldybės turtas ir patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas Savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai. Tarnybos veikla grindžiama nepriklausomumo, teisėtumo, viešumo, objektyvumo ir profesionalumo principais. Kelmės rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba, teikdama audito pastebėjimus ir rekomendacijas, siekia didinti viešojo sektoriaus efektyvumą ir jo kuriamą naudą visuomenei.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu savivaldybės kontrolės ir audito tarnybai nustatyta pareiga teikti savivaldybės tarybai išvadą dėl pateikto tvirtinti savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo. Pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo, Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo nuostatas, savivaldybių konsoliduotųjų ataskaitų rinkinių auditą atlieka savivaldybių kontrolės ir audito tarnybos.

Auditą atliko Savivaldybės kontrolierė Daiva Bružienė (grupės vadovė), patarėja Neringa Dirmeikienė.

Audito ataskaita pateikta Kelmės rajono savivaldybės kontrolės komitetui, Kelmės rajono savivaldybės merui, Kelmės rajono savivaldybės administracijos direktoriui

TURINYS

PAGRINDINIAI ATASKAITOS FAKTAI	5
SANTRAUKA.....	6
IŽANGA	10
AUDITO REZULTATAI	11
SAVIVALDYBĖS KONSOLIDUOTŲJŲ ATASKAITŲ RINKINIO VERTINIMAS.....	11
Savivaldybės 2022 m. konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys	11
Savivaldybės 2022 m. konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys	11
SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO VYKDYMO VERTINIMAS	18
Savivaldybės biudžeto pajamos ir išlaidos nuosekliai didėja	18
Savivaldybė 2022 m. laikėsi Fiskalinės drausmės taisyklių. Skolinimosi limitai nepažeisti, tačiau įsiskolinimai metų gale jau keletas metų buvo didesni, nei leidžia Finansinių rodiklių įstatymas.....	22
SAVIVALDYBĖS LĖŠŲ IR TURTO VALDYMAS, NAUDOJIMAS IR DISPONAVIMAS JUO TURI TRŪKUMŲ	23
Nesilaikoma Kelmės rajono savivaldybės tarybos priimtų teisės aktų vykdymo kontrolės tvarkos aprašo nuostatų	23
Dalis UAB Kelmės vanduo skiriamų SB asignavimų neatitinka teisės aktų nuostatų, o prisidėjimas prie šios bendrovės vykdomų projektų vyksta, nesant aiškių taisyklių	24
Neįgyvendinamos LR želdynų įstatymo nuostatos.....	24
Nepilnai įgyvendinamos LR alternatyviųjų degalų įstatymo bei Savivaldybių atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksnių planų rengimo, derinimo ir įgyvendinimo rezultatų skelbimo taisyklių nuostatos.	25
UAB Kelmės vietinis ūkis vadovas buvo skirtas antrai kadencijai, savivaldybėje nesant tvarkos, nustatančios kadencijos veiklos tikslų vertinimą	26
Kelmės rajono savivaldybės tarybos narių išlaidų naudojime reikšmingų klaidų nenustatėme.....	26
Kelmės rajono savivaldybės užimtumo programa tobulintina.....	27
Nustatyti dalykai darbo užmokesčio srityje	29
Darbo užmokesčio lėšų fondo poreikis planuojamas netinkamai.....	30
Neužtikrinamas priėmimo į pareigas skaidrumas, atvirumas ir viešumas. Nustatytas atvejis, kai nesant teisinio pagrindo ir neorganizavus konkurso pareigoms užimti teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais, švietimo įstaigos vadovo pareigas ėjo tas pats vadovas	31
Įstaigose nustatyti galimai neteisėti priemonių ir (ar) premijų skyrimo atvejai	32
Savivaldybės administracijoje nustatyti nuotolinio darbo trūkumai	35
Kai kuriose įstaigose netaikomas naujasis darbo sutarčių reglamentavimas, neatliekami darbo sutarčių pakeitimai.....	36
Savivaldybės administracijoje nebuvo sudaroma ir tvirtinama kasmetinių atostogų suteikimo eilė.....	36
Nepakankamai užtikrinama poilsio dienų suteikimo kontrolė.....	37

Įstaigų vadovų įsakymai rengiami, nesilaikant Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų ir Dokumentų rengimo taisyklių	37
Trūkumai viešųjų pirkimų srityje	38
Rekomendacijų įgyvendinimo planas	40
PRIEDAI	45

PAGRINDINIAI ATASKAITOS FAKTAI

111 510,69 tūkst. eurų Savivaldybės turtas	4 633,0 tūkst. eurų Savivaldybės įsipareigojimai	45 381,6 tūkst. eurų Savivaldybės pajamos	43 735,5 tūkst. eurų Savivaldybės biudžeto išlaidos
---	---	--	--

42 (išdas, 33 BJ, 8 VŠĮ)

Subjektų duomenys konsoliduoti Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinyje

44

Subjektų duomenys konsoliduoti Savivaldybės konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje

10

Tiek metų teikiame besąlyginę nuomonę dėl savivaldybės konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio

41 888,6 tūkst. eurų
(arba 37,6 proc. viso turto)

Tiek turto duomenų teisingumo Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinyje negalime patvirtinti

686,4 tūkst. eurų

Tiek **padidėjo** Savivaldybės kreditorinis (su paskolom) įsiskolinimas, palyginant su 2021 m.

176,5 tūkst. eurų

Tiek **padidėjo** įsiskolinimas be paskolų, taip pažeidžiant LR finansinių rodiklių įstatymo nuostatas. Kelmės rajono savivaldybė šį įstatymą pažeidžia jau kelerius metus

SANTRAUKA

Audito tikslas ir apimtis

Vadovaudamiesi LR vietos savivaldos įstatymu¹, Viešojo sektoriaus atskaitomybės² ir Biudžeto sandaros įstatymu atlikome 2022 m. Kelmės rajono savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo vertinimo auditą.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio ir konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio pareiškia audito išvadoje. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 1 priede „Audito apimtis ir metodai“.

Pagrindiniai audito rezultatai

Savivaldybės konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys

Dėl 2022 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio teikiame besąlyginę nuomonę – Kelmės rajono savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje nėra reikšmingų klaidų.

Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys

Dėl 2022 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio teikiame sąlyginę nuomonę. Audito metu nustatėme, kad Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio duomenys ne visais atvejais teisingai parodo viešojo sektoriaus subjektų grupės finansinius rezultatus, išsamiai ir teisingai atspindi turta, finansavimo sumas, nes:

- Dėl netinkamos vietinės reikšmės kelių (gatvių) apskaitos ir inventorizacijos, *negalėjome patvirtinti* Finansinės būklės ataskaitos straipsnių A.II.3 *Infrastruktūros ir kiti statiniai* 41 888,63 tūkst. Eur ir finansavimo sumų D.I iš valstybės biudžeto sumas 19 344,34 tūkst. Eur, D.II. iš savivaldybės biudžeto 15 408,57 tūkst. Eur, D.III. iš Europos Sąjungos, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų 6 865,59 tūkst. Eur, D.IV. iš kitų šaltinių 270,0 tūkst. Eur.

Savivaldybės biudžeto vykdymas

Kelmės rajono savivaldybės 2022 metų patikslintas pajamų planas – 42 856,8 tūkst. Eur, įvykdyta 45 381,6 tūkst. Eur. Pajamų gauta 2 524,8 tūkst. Eur daugiau nei planuota, metų biudžeto pajamų planas įvykdytas 105,9 proc. Lyginant su praėjusiais 2021 metais, pajamų gauta 6 423,5 tūkst. Eur daugiau.

Kelmės rajono 2022 m. savivaldybės biudžeto patikslintas išlaidų planas – 47 706,6 tūkst. Eur, faktinės išlaidos – 46 518,9 tūkst. Eur. Į faktines (įvykdymo) biudžeto išlaidas yra įskaitytas Savivaldybės 2021 metų nepanaudotų biudžeto lėšų likutis – 3 438,4 tūkst. Eur. **2022 metais liko nepanaudotas 3 660,9 tūkst. Eur likutis.** Savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitos (forma Nr. 1-sav.) duomenimis, 2022 m. biudžeto išlaidų planas įvykdytas 97,4 % ir panaudota 1 163,5 tūkst. Eur asignavimų mažiau nei buvo planuota.

¹ Nr. X-1722, 2008-09-15, Žin., 2008, Nr. 113-4290 (2008-10-01), (su vėlesniais pakeitimais).

² 2007 m. birželio 26 d. Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais)

Kelmės rajono savivaldybės 2022 m. išlaidos, palyginus su 2021 m., **2022 metais padidėjo 9 081,8** tūkst. eurų. Tame tarpe, Kelmės rajono savivaldybės administracijos (be seniūnijų) 2022 metų išlaidos, lyginant su 2021 metais, **padidėjo 4 655,3** tūkst. Eur.

2018–2022 metų laikotarpiu Savivaldybės biudžeto pajamų surinkimas ir asignavimų panaudojimas nuosekliai didėjo. Per penkerius pastaruosius metus biudžeto pajamos padidėjo 13 823,0 tūkst. eurų arba 43,8 proc., išlaidos padidėjo 14 184 tūkst. eurų arba 43,8 proc.

Savivaldybė 2022 m. gruodžio 31 d. turėjo paėmusi 3 722,4 tūkst. Eur ilgalaikių paskolų ir suteikusi 851,0 tūkst. Eur garantiją, iš kurių savivaldybės valdomos įmonės buvo prisiėmusios skolinius įsipareigojimus 673,5 tūkst. Eur. Lyginant su 2021 metais rajono savivaldybės ilgalaikis įsiskolinimas 2022 m. padidėjo 505,7 tūkst. Eur, bei savivaldybės suteiktos garantijos padidėjo 14,5 tūkst. Eur.

Kelmės rajono savivaldybė laikėsi patvirtintų skolinimosi limitų, *tačiau pažeidė Finansinių rodiklių įstatymą*, nes nebuvo laikomasi valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų 2022 m. finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo, nes 176,5 tūkst. eurų įsiskolinimai 2022-12-31 viršijo metų pradžioje buvusį kreditorinį įsiskolinimą (be paskolų).

Savivaldybės lėšų ir turto naudojimas

Nesilaikoma Kelmės rajono savivaldybės tarybos 2021 m. balandžio 29 d. sprendimu Nr. T-144 patvirtinto Kelmės rajono savivaldybės tarybos priimtų teisės aktų vykdymo kontrolės tvarkos aprašo nuostatų.

Dalis UAB Kelmės vanduo skiriamų SB asignavimų neatitinka teisės aktų nuostatų, o prisidėjimas prie šios bendrovės vykdomų projektų vyksta, nesant aiškių taisyklių.

UAB vadovas buvo skirtas antrai kadencijai, savivaldybėje nesant tvarkos, nustatančios kadencijos veiklos tikslų vertinimą

Kelmės rajono savivaldybėje neįgyvendinamas LR želdynų įstatymas: nepatvirtinta želdinių priežiūros vietinės reikšmės viešųjų kelių juostose tvarka; nepatvirtintos procedūros, kaip turi būti vykdomos įstatyme numatytos funkcijos; interneto svetainėje neskelbiama informacija apie želdinių atkuriamosios vertės kompensacijų lėšų panaudojimą per praėjusius kalendorinius metus.

Nepilnai įgyvendinamos LR alternatyviųjų degalų įstatymo nuostatos: Kelmės rajono savivaldybėje iki 2030-ųjų numatomų įrengti viešųjų elektromobilių įkrovimų prieigų planas patvirtintas audito metu Administracijos direktoriaus įsakymu, tačiau iki šiol nėra paskelbtas. Kelmės rajono savivaldybė atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų plano tvirtinimo ir įgyvendinimo tvarkos nėra pasirengusi, atsakingi asmenys nepaskirti.

Atlikus audito procedūras Tarybos narių išlaidų naudojime, reikšmingų neteisėto lėšų naudojimo nenustatyta, tačiau buvo nustatyti tam tikri vidaus kontrolės trūkumai.

Kelmės rajono savivaldybės užimtumo programa tobulintina: Kelmės rajono savivaldybės užimtumo programa atlieka ne užimtumo didinimo, bet tiesiog viešųjų darbų programą. Darbdavių, organizuojančių laikinuosius darbus, atrankos tvarka neužtikrina maksimaliai efektyvaus Užimtumo programos tikslų įgyvendinimo. Darbdavių, organizuojančių laikinuosius darbus, atrankos tvarka neužtikrina maksimaliai efektyvaus Užimtumo programos tikslų įgyvendinimo

Darbo užmokesčio srityje nustatyti neatitikimai:

Nustatyta, kad darbo užmokesčio lėšų poreikis planuojamas netinkamai, kadangi nėra patvirtintų konkrečių asignavimų, planuojamų skirti iš Savivaldybės biudžeto biudžetinėms įstaigoms, taisyklių. Patvirtintos taisyklės yra abstrakčios ir jose nėra nustatytų konkrečių terminų, formulių, datų, lėšų naudojimo paskirties, neaišku, kiek įstaigos gali planuoti priemokoms, premijoms ir pan. Dėl šios

priežasties įstaigų planuojamas lėšų poreikis priemokoms ir premijoms skiriasi nuo faktiškai reikalingo. Kai kurių įstaigų priemokų ir premijų poreikis suplanuotas didesnis, nei reikalinga, kai kurių – mažesnis, nei išmokėta. Dėl to susidaro prielaidos nepagrįstam priemokų ir premijų skyrimui.

Atlikus audito procedūras rizikingoje srityje – priemokų ir premijų skyrimo atitikties teisės aktų nuostatoms, nustatyta, kad kai kuriose Savivaldybės biudžetinėse įstaigose nebuvo sukurtos tinkamos vidaus kontrolės procedūros, kurios užtikrintų, jog priemokos ir premijos darbuotojams būtų skiriamos teisės aktų nustatyta tvarka.

Kai kuriose įstaigose nustatyti galimai neteisėti priemokų ir (ar) premijų skyrimo atvejai, t.y.: nesivadovaujant Įstatymo³ nuostatomis, kai kuriose įstaigose skirtos priemokos siekė daugiau nei 30 proc. darbuotojo pareiginės algos pastoviosios dalies dydžio; priemokos skirtos ilgesniam laikotarpiui nei nustato Įstatymo⁴ nuostatos; skiriant priemokas už papildomą darbo krūvį nenurodyta, kas yra laikoma papildomu darbo krūviu, kai atliekamos funkcijos, kurios nenumatytos pareigybės aprašyme arba skirtos nepagrįstai. Premijos skirtos Įstatyme ir įstaigų vidiniuose teisės aktuose nenumatytu atveju arba už pareigybės aprašyme nustatytų funkcijų vykdymą.

Savivaldybės administracijoje 2022 m. nustatyti nuotolinio darbo tvarkos trūkumai (leidimai dirbti nuotoliniu būdu neįforminami Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu, nenustatomos darbo užduotys, nevykdoma darbo (atliekamų darbų) kontrolė, darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose nežymimas laikas, dirbtas nuotoliniu būdu); kai kuriose įstaigose netaikomas naujasis darbo sutarčių reglamentavimas, neatliekami darbo sutarčių pakeitimai; Savivaldybės administracijoje nebuvo sudaroma ir tvirtinama kasmetinių atostogų suteikimo eilė; Įstaigose nepakankamai užtikrinama poilsio dienų suteikimo kontrolė.

Neužtikrinamas priėmimo į pareigas skaidrumas, atvirumas ir viešumas. Nustatytas atvejis, kai nesant teisinio pagrindo ir neorganizavus konkurso pareigoms užimti teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais, švietimo įstaigos vadovo pareigas ėjo tas pats vadovas.

Kelmės rajono savivaldybės administracijoje nėra tvarkos dėl konkursų dokumentų bylų formavimo, nėra tvarkos, kas ką daro, dokumentai netvarkomi ir nearchyvuojami.

Įstaigų vadovų įsakymai rengiami, nesilaikant Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų ir Dokumentų rengimo taisyklių;

Nustatyta, kad ne visų biudžetinių įstaigų finansinių ataskaitų aiškinamieji raštai atitinka 6-ojo, 7-ojo, 12-ojo ir 13-ojo viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartų reikalavimus.

REKOMENDACIJOS

Kelmės rajono savivaldybės administracijai:

³ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymas.

⁴ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo 10 straipsnis.

- Užtikrinant tinkamą darbo užmokesčio lėšų poreikio planavimą, parengti asignavimų, planuojamų skirti iš Savivaldybės biudžeto biudžetinėms įstaigoms, apskaičiavimo tvarkos aprašą (kuriame nustatyti konkretūs terminai, formulės, datos, lėšų naudojimo paskirtis, papildomų lėšų skyrimas pagal poreikį, maksimalūs priemokų, premijų planavimo dydžiai ir t. t.).
- Užtikrinant darbuotojų, dirbančių nuotoliniu būdu, atliekamų funkcijų kokybę ir efektyvumą, vadovautis Tvarkos aprašu ir: leidimą dirbti nuotoliniu būdu įforminti Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu, nustatyti grafikus, kada dirbama nuotoliu, kada pagrindinėje darbo vietoje, suformuluoti ir pateikti tarnybinio elektroninio pašto adresu darbo užduotis, darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose žymėti laiką, dirbtą nuotoliniu būdu, vykdyti darbo (atliekamų darbų) kontrolę.
- Vykdyti Darbo kodekso 44 straipsnyje darbdaviams nustatytą pareigą ir raštu informuoti naujai priimtus bei esamus darbuotojus apie konkrečius darbo santykių aspektus. Peržiūrėti darbuotojų darbo sutartis, papildyti sutarčių priedais.
- Vadovaujantis Darbo kodekso 128 straipsniu, sudaryti ir tvirtinti atostogų grafikus.
 - Užtikrinant tinkamą poilsio dienų apskaitą, rengiant įsakymus dėl poilsio dienų suteikimo, detaliai nurodyti visą aktualią informaciją pagal Darbo kodekso 138 str. 3 d., įskaitant ir tai, už kurį laikotarpį suteikiama poilsio diena. Taip pat sistemingai vykdyti kontrolę dėl vaikų amžiaus, t. y., kada vaikui sueina 12 metų, ar auginantiems neįgalų vaiką 18 metų.
 - Siekiant užtikrinti priėmimo į pareigas skaidrumą, atvirumą ir viešumą, konkursus pareigoms užimti organizuoti atitinkamų teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais.
 - Užtikrinant konkursų dokumentų saugojimą teisės aktų nustatyta tvarka, dokumentacijos plane konkrečiai nurodyti kur (t. y., informacinėse sistemose ar kokioje byloje) ir kokie dokumentai yra saugomi (protokolai su prie jų pridedamais dokumentais, pretendentų prašymai, skaitmeninis garso įrašas ir t. t.).
 - Numatyti priemones, kad būtų vykdomi teisės aktais nustatyti reikalavimai dėl žaliųjų pirkimų (100 proc. nuo vykdomų pirkimų vertės 2023 metais).
 - Siekiant užtikrinti sudarytų sutarčių (raštu ir žodžiu) viešinimą CVP IS tvarkos aprašo nustatyta tvarka, paskirti atsakingą asmenį už sutarčių viešinimą bei pavišinti ir anksčiau sudarytas sutartis.
 - Siekiant užtikrinti finansinių ataskaitų aiškinamųjų raštų parengimą vadovaujantis Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (VSAFAS) ir atitikimą aiškinamojo rašto sudarymo ir privalomo turinio reikalavimams, patikslinti aiškinamuosius raštus pagal audito metu nustatytus neatitikimus.
 - Ištaisyti klaidas vietinės reikšmės kelių apskaitoje.
 - Užtikrinti atidėjinių tinkamą apskaitą (pasitikslinti tvarkos aprašą bei tinkamai apskaityti).
 - Siekiant užtikrinti, kad nesidubliuotų Kelmės rajono savivaldybės tarybos narių darbo laikas jų tiesioginėse darbovietėse, patvirtinti procedūras, eliminuojančias šias rizikas.
 - Patikslinti užimtumo programą pagal Socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtintą Užimtumo didinimo programų rengimo ir jų finansavimo tvarkos aprašą: Patikslinti darbdavių atrankos tvarką, vertinimo rodiklius susiejant su užimtumo programos tikslais ir uždaviniais;
 - Siekiant užtikrinti skaidrią asmenų atranką laikiniejiems darbams dirbti, nustatyti kriterijus, kaip bus atrenkami asmenys, kurie dalyvaus užimtumo didinimo priemonėse ir kaip bus užtikrinamas jų dalyvavimas.
 - kas ketvirtį informacija apie Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų, Savivaldybės tarybos sprendimų, Savivaldybės mero potvarkių vykdymą elektroninėmis priemonėmis būtų teikiama Savivaldybės administracijos direktoriui ir Savivaldybės tarybos komitetui;
 - konkretizuoti, kada ir kaip Savivaldybės įstaigos, uždarnosios akcinės bendrovės, vykdančios projektus, pateikia Savivaldybės tarybai informaciją, jei agentūros ar kitos įgaliotos institucijos nustato projekto vykdymo pažeidimų.
 - Savivaldybės administracijos direktorius, teikdamas veiklos ataskaitą, pateiktą informaciją apie Savivaldybės tarybos sprendimų vykdymą.
 - Tarybos sprendimuose privalomai nurodyti, kuris Savivaldybės administracijos skyrius atsakingas už sprendimo vykdymo kontrolę.

- Siekiant įgyvendinti LR želdynų įstatymą, patvirtinti želdinių priežiūros vietinės reikšmės viešųjų kelių juostose tvarką bei patvirtinti visas procedūras pagal įstatyme numatytas funkcijas.
- Paviesti www.kelme.lt iki 2030-ųjų numatomų įrengti viešųjų elektromobilių įkrovimų prieigų planą.
- Užtikrinti, kad įkrovimo prieigų operatoriai būtų atrenkami tik viešojo konkurso būdu.
- Parengti ir teikti tvirtinti Kelmės rajono savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veikslių plano tvirtinimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašą.
- Atsižvelgiant į ataskaitoje pateiktus pastebėjimus, parengti ir teikti tvirtinti Tarybai detalizuotą Savivaldybės prisidėjimo prie Bendrovių vykdomų projektų tvarkos aprašą, apsprendžiant visus aspektus.
- Siekiant tinkamai įgyvendinti LR biudžeto sandaros įstatymo 5 str. bei siekiant Savivaldybės asignavimų teisėto naudojimo, užtikrinti, kad UAB Kelmės vanduo nebūtų skiriami asignavimai, nesant teisinio pagrindo; Peržiūrėti visas pasirašytas jungtinės veiklos sutartis ir jas patikslinti, panaikinant nuostatas dėl Bendrovių paimtų paskolų palūkanų dengimo savivaldybės lėšomis.

IŽANGA

1. Vadovaudamiesi teisės aktais, Kelmės rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2023 metų veiklos planu⁵ ir vykdydami Kelmės rajono savivaldybės kontrolieriaus pavedimą⁶, atlikome Kelmės rajono savivaldybės (toliau – ir Savivaldybė) 2022 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, Savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo auditą.
2. Auditas atliktas pagal Tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio ir konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio pareiškia audito išvadoje.
3. Audituojamas subjektas – Savivaldybė – Savivaldybės administracija (juridinio asmens kodas 188768730, adresas – Vytauto Didžiojo g. 58, Kelmė), Savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojai, viešojo sektoriaus subjektai, dalyvaujantys konsolidavimo procese.

Audituojamas laikotarpis – 2022 metai.
4. Savivaldybės 2022 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį, apimantį Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį (toliau – KFAR)⁷ ir Savivaldybės konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį (toliau – BVAR)⁸, rengia ir teikia Savivaldybės tarybai tvirtinti Savivaldybės administracijos finansų skyrius.
5. Audituojamu laikotarpiu Savivaldybės administracijai vadovavo direktorius Stasys Jokubauskas. Savivaldybės administracijos finansų skyriaus vedėjos pareigas audituojamuoju bei audito atlikimo metu ėjo Vida Sinkevičienė.
6. *Savivaldybės administracijos direktorius* Savivaldybės tarybos nustatyta tvarka administruoja Savivaldybės biudžeto asignavimus ir kitus piniginius išteklius, organizuoja Savivaldybės biudžeto vykdymą ir atsako už Savivaldybės ūkinę ir finansinę veiklą, administruoja Savivaldybės turtą⁹. Savivaldybės KFAR – Savivaldybės administracijos, Savivaldybės išdo, 32 -ių biudžetinių įstaigų, 6-ių kontroliuojamų sveikatos priežiūros viešųjų įstaigų, VŠĮ Kelmės TVIC, VŠĮ Kelmės sporto centro finansinių

⁵ Patvirtintas Kelmės rajono savivaldybės kontrolieriaus 2022 m. lapkričio 10 d. įsakymu Nr. V-9

⁶ Kelmės rajono savivaldybės kontrolieriaus 2022 m. rugsėjo 5 d. pavedimas Nr. TK2-4.

⁷ Kontrolės ir audito tarnybai pateikė 2023-05-30 Nr. (7.17E)S-1554.

⁸ Kontrolės ir audito tarnybai pateikė 2023-02-28 Nr. (7.17)S-571,

⁹ LR vietos savivaldos įstatymo 29 str. 8 d. 5 p. (redakcija iki 2023-04-01)

ataskaitų rinkinys, parengtas kaip vieno viešojo sektoriaus subjekto finansinių ataskaitų rinkinys. Visi viešojo sektoriaus subjektai buhalterinę apskaitą turi tvarkyti pagal viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus¹⁰ (toliau – VSAFAS). Savivaldybės grupės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys rengiamas viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinėje sistemoje (toliau – VSAKIS). Pagal Biudžeto sandaros įstatymą¹¹ Savivaldybės BVAR rengia Savivaldybės administracija, remdamasi Savivaldybės biudžeto apskaitos duomenimis – į Savivaldybės biudžetą gautų pajamų ir Savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojų panaudotų asignavimų bei asignavimų valdytojų pateiktais biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniais.

7. Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys sudarytas iš Savivaldybės administracijos, 11-os seniūnijų ir Savivaldybės 32-ių biudžetinių įstaigų ataskaitų. Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitos rengiamos Savivaldybės biudžeto apskaitos ir mokėjimų sistemoje – Finansų valdymo ir apskaitos sistema Biudžetas VS.
8. Vertinome 2022 metų Savivaldybės biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą. Remdamiesi rizikos analize ir įvertinę veiksnius, turinčius įtaką tam tikroms biudžeto vykdymo ir apskaitos sritims, atlikome audito procedūras. Vertintos sritys atrinktuose subjektuose pateiktos 1 priede. Vertindami, kaip laikomasi teisės aktų ar kitų dokumentų reikalavimų, atsižvelgėme į šių reikalavimų nesilaikymo priežastis ir įvertinome galimas teisės aktų nesilaikymo pasekmes. Teisės aktų, kurių nuostatų laikymasis buvo vertintas audito metu, sąrašas pateiktas 4 priede. Kokybinį reikšmingumą naudojome nustatytų iškraipymų vertinimui tais atvejais, kai iškraipymų suma (nors yra mažesnė už kiekybinį reikšmingumą) gali daryti įtaką vartotojų priimtiems sprendimams.

AUDITO REZULTATAI

SAVIVALDYBĖS KONSOLIDUOTŲJŲ ATASKAITŲ RINKINIO VERTINIMAS

Savivaldybės 2022 m. konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys

9. Savivaldybės BVAR reikšmingų klaidų, kurios galėtų sąlygoti audito nuomonę, nenustatėme.

Savivaldybės 2022 m. konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys

10. Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 24 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad, sudarydami finansines ataskaitas, viešojo sektoriaus subjektai turtą, finansavimo sumas ir įsipareigojimus turi įvertinti vadovaudamiesi Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (toliau - VSAFAS). Remiantis jais, Finansinės būklės ataskaitoje pateikiama informacija turi išsamiai ir teisingai rodyti viešojo sektoriaus subjekto turto, finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto būklę paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną, o Veiklos rezultatų ataskaitoje pateikiama informacija turi išsamiai ir teisingai rodyti viešojo sektoriaus subjekto veiklos rezultatus, t. y., uždirbtas pajamas ir turėtas sąnaudas per ataskaitinį laikotarpį.
11. Pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 35 straipsnio 3 dalies nuostatas, administracijos direktorius buvo atsakingas už konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio (toliau – KFAR) rengimą ir pateikimą. Pagal Finansų ministro patvirtintą 2022 metų konsolidavimo schemą¹² Kelmės rajono savivaldybės subjektų grupę sudaro 42 viešojo sektoriaus subjektai. Vertinimo metu nustatyta, kad visi

¹⁰ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas, 2001-11-06 Nr. IX-574 (su vėlesniais pakeitimais), 3 str. 4 p.

¹¹ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais), 35 str. 4 d.

¹² Lietuvos Respublikos finansų ministro 2023 m. sausio 27 d. Nr. 1K-29.

viešojo sektoriaus subjektai, nurodyti 2022 m. konsolidavimo schemoje, pateikė duomenis viešojo sektoriaus ataskaitų konsolidavimo informacinėje sistemoje (toliau – VSAKIS¹³).

12. Savivaldybės administracija, rengdama metinių konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį, remiasi savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų grupės jai pateiktų finansinių ataskaitų duomenimis. Todėl Savivaldybės konsoliduoto finansinių ataskaitų rinkinio duomenų teisingumas priklauso ne tik nuo Savivaldybės administracijos tvarkomos apskaitos, bet ir nuo viešojo sektoriaus subjektų parengtų finansinių ataskaitų rinkinių teisingumo.
13. Į konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį yra įtrauktos savivaldybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų finansinės ataskaitos už 2022 metus: 33 biudžetinės įstaigos, 6 sveikatos priežiūros viešosios įstaigos, VšĮ Kelmės sporto centras ir VšĮ Kelmės turizmo ir verslo informacijos centras; Kelmės rajono savivaldybės išdas. Taip pat šiame ataskaitų rinkinyje yra įtrauktas finansinis turtas, kurį sudaro savivaldybei priklausantis šių bendrovių ir įstaigų nuosavas kapitalas: 3 kontroliuojamos akcinės ir uždarnosios akcinės bendrovės: UAB „Kelmės autobusų parkas“, UAB „Kelmės vanduo“, UAB „Kelmės vietinis ūkis“.
14. Savivaldybės metinis konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys į VSAKIS pateiktas nustatytais terminais - 2023 m. gegužės 30 d. Konsoliduojantis subjektas, vadovaudamasis LR viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 32 str. 2 p. reikalavimais, savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį savivaldybių kontrolieriams privalo pateikti ne vėliau, kaip iki gegužės 31 d. Kontrolės ir audito tarnybai konsoliduotųjų ataskaitų rinkinys buvo pateiktas laiku.
15. Audito metu nustatyta, kad VSS pateiktus finansinių ataskaitų rinkinius tikrina atsakingas darbuotojas, kontroliuoja jų teisingumą ir ar pagal patvirtintus VSAFAS yra pateiktos visos reikiamos formos ir priedai. Taip pat yra kontroliuojami ataskaitų tarpusavio ryšiai, pvz.; ar VRA einamųjų metų perviršis/deficitas sutampa su FBA nurodytu perviršiu/deficitu; FBA finansavimo sumų likučiai ar sutampa su 20 VSAFAS 4 priedo likučiais; ar PSA likučiai sutampa su FBA nurodytu likučiu; ar GTPA perviršis/deficitas sutampa su FBA ir VRA nurodytu perviršiu/deficitu; taip pat ar FBA nurodyti ilgalaikio turto likučiai sutampa su 12 ir 13 VSAFAS 1 prieduose nurodytais likučiais ir kt. informaciją.

Savivaldybės veiklos finansiniai rezultatai

16. Finansinių ataskaitų rinkinio tikslas – pateikti informaciją apie viešojo sektoriaus subjekto finansinę būklę, veiklos rezultatus, grynojo turto pokyčius ir pinigų srautus, kuria naudojasi daugelis vartotojų priimdami ir vertindami sprendimus dėl išteklių paskirstymo ir jų naudojimo teikiant viešąsias paslaugas¹⁴.
17. Ataskaitiniais metais¹⁵, lyginant su 2021 metais, 6 939,26 tūkst. eurų sumažėjo Savivaldybės viso turto bei ta pačia suma finansavimo sumų, įsipareigojimų, grynojo turto ir mažumos dalies balansinė vertė: nuo 118 449,95 tūkst. eurų 2021-12-31 iki 111 510,69 tūkst. eurų 2022-12-31. Savivaldybės 19 653,75 tūkst. eurų finansinį turtą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje sudarė: investicijos į kontroliuojamus ir asocijuotuosius subjektus ir investicijos į ne nuosavybės vertybinius popierius. Per 2022 m. finansinis turtas padidėjo 1 499,95 tūkst. eurų.
18. Savivaldybės įsipareigojimai padidėjo 1 271,44 tūkst. eurų - nuo 7 362,43 tūkst. eurų 2021-12-31 iki 8 633,84 tūkst. eurų 2022-12-31; 591,18 tūkst. eurų padidėjo ilgalaikiai finansiniai, ir 680,24 tūkst. eurų padidėjo trumpalaikiai; nuo 4 701,37 tūkst. eurų 2021-12-31 iki 5 381,64 tūkst. Eurų 2022-12-31.
19. Savivaldybės finansinę būklę 2022 m. gruodžio 31 d. charakterizuoja grynojo turto rodiklis, o finansinės būklės pokyčius – grynojo turto pasikeitimai. *Viešojo sektoriaus grynasis turtas* – turto dalis, likusi iš viešojo sektoriaus subjekto turto atėmus visą įsipareigojimų vertę ir finansavimo sumas¹⁶. Ataskaitinio

¹³ Viešojo sektoriaus atskaitomybės konsolidavimo informacinė sistema.

¹⁴ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2007-12-09 įsakymu Nr. 1K-388 patvirtinto 1-ojo VSAFAS „Informacijos pateikimas finansinių ataskaitų rinkinyje“ 7 p. (su vėlesniais pakeitimais).

¹⁵ Savivaldybės veiklos finansiniai rodikliai nagrinėjami pagal Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų duomenis.

¹⁶ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo, 2007-06-26 Nr. X-1212, 2 str. 27 d. (su vėlesniais pakeitimais).

laikotarpio pabaigoje Savivaldybės grynasis turtas sudarė 49 302,17 tūkst. eurų, kuris, lyginant su ataskaitinio laikotarpio pradžia, sumažėjo 7 037,92 tūkst. eurų.

Kelmės rajono savivaldybės 2022 m. finansiniai duomenys, tūkst. eurų

Straipsnis	2021-12-31	2022-12-31	Skirtumas (+ padidėjo, - sumažėjo)
<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>
Ilgalaikis turtas, iš jo	108538,25	101223,33	-7314,92
Nematerialus turtas	90,48	152,70	+62,22
Materialus turtas	90293,97	81416,69	-8 877,28
Finansinis turtas	18153,80	19653,75	-1 499,95
Biologinis turtas	104,16	136,46	+32,3
Trumpalaikis turtas, iš jo	9807,54	10150,91	+343,37
Atsargos	745,55	817,16	+71,61
Išankstiniai mokėjimai	67,76	84,35	+16,59
Per vienerius metus gautinos sumos	3356,34	3668,72	+312,38
Trumpalaikės investicijos	-	-	-
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	5637,89	5580,68	-57,21
Iš viso turto:	118449,95	111510,69	-6 939,26
Finansavimo sumos	54747,44	53574,65	-1 172,79
Įsipareigojimai, iš jų	7362,43	8633,87	+1 271,44
Ilgalaikiai finansiniai įsipareigojimai	2661,05	2903,08	+242,03
Trumpalaikiai įsipareigojimai, iš jų	4701,37	5381,64	+680,27
Ilgalaikių įsipareigojimų einamųjų metų dalis	854,02	870,84	+16,82
Trumpalaikiai finansiniai įsipareigojimai	-	-	-
Mokėtinos sumos tiekėjams	454,30	435,13	-19,17
Sukauptos mokėtinos sumos	2337,20	2600,50	+263,3
Grynasis turtas, iš jo	56340,09	49302,17	-7 037,92
Rezervai	1014,04	358,69	-655,35
Nuosavybės metodo įtaka	-554,18	-913,73	-359,55
Sukauptas perviršis (deficitas)	55880,22	49857,22	-6 023,00
Mažumos dalis	-	-	-
Iš viso finansavimo sumų, įsipareigojimų, grynojo turto ir mažumos dalies:	118449,95	111510,69	-6 939,26

*Šaltinis. 2022 m. Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio Finansinės būklės ataskaita.

Konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio vertinimas

20. Rengiant konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį, konsoliduojamos savivaldybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų finansinės ataskaitos. Visi viešojo sektoriaus subjektai 2022 metais pateikė finansinių ataskaitų duomenis konsolidavimui. Konsolidavimas buvo vykdomas sudedant finansinių ataskaitų atitinkamus straipsnius ir eliminuojant konsoliduojamų subjektų tarpusavio ūkinės operacijas ir jų rezultatus. Parengtą 2022 m. Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį tikrinome ir analizavome šiais aspektais: ataskaitų loginius ryšius, pateiktas sumas, ar pateikta visa reikiama informacija, pateiktų duomenų ženklus, duomenų išeliminavimą, turto paskirtis, finansavimo šaltinius.

21. Atlikus Finansinių ataskaitų rinkinio (toliau – FAR) informacijos apie nuosavybės dalies, tarpusavio sandorių eliminavimo, nederintų operacijų, rankinių įrašų peržiūrą, nustatėme, kad atskleista visa VSAFAS reikalaujama informacija. Pagal Finansų skyriaus pateiktas konsolidavimo kontrolės bei konsoliduotųjų ataskaitų korektiškumo tikrinimo ataskaitas neištaisytų klaidų nenustatėme.

Atliekant Savivaldybės 2022 m. KFAR audito procedūras, audituotos šios ataskaitos, jų straipsniai: Konsoliduotosios Finansinės būklės ataskaitos (toliau – FBA) eilės C. „Trumpalaikis turtas“ straipsnio

- III.5. „Sukauptos gautinos sumos“: 2022 metų konsoliduotoje finansinės būklės ataskaitos struktūroje didžiausią dalį, t.y., 52,72 proc. sudaro Kelmės rajono savivaldybės išdo sukauptos gautinos sumos; 47,22 proc. sudaro Kelmės rajono savivaldybės administracijos. 2022 m. Konsoliduotoje finansinės būklės ataskaitoje teisingai nurodytos sukauptos gautinos sumos. Palyginus Aiškinamajame rašte nurodytas sumas, neatitikimų nenustatyta.
22. *Konsoliduotosios FBA eilės D. „Finansavimo sumos“*: Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje finansavimo sumos iš valstybės biudžeto sudarė 30 660,00 tūkst. eurų. Finansavimo sumų iš savivaldybės biudžeto konsoliduotose ataskaitose neturi likti – visos sumos yra eliminuojamos derinamose ir nederinamose operacijose. Finansavimo sumų likutis iš Europos Sąjungos lėšų ataskaitinio laikotarpio pabaigoje sudarė 22 116,63 tūkst. eurų, iš kitų šaltinių – 798,01 tūkst. eurų. *Nustatyta*: Patikrinus, ar teisingai 2022-12-31 administracijos Didžiosios knygos sąskaitų likučiai perkelti į 2022-12-31 Finansinės būklės ataskaitą, neatitikimų nenustatyta.
23. *Konsoliduotosios FBA eilės C. „Trumpalaikis turtas“, straipsnio V. „Pinigai ir pinigų ekvivalentai“*: Pinigai ir pinigų ekvivalentai ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (2022-12-31) sudarė 5 580,7 tūkst. eurų. Didžiąją dalį pinigų ir pinigų ekvivalentų likučio sudaro: 933,03 tūkst. eurų VŠĮ Kelmės rajono pirminės sveikatos priežiūros centro; 720,7 tūkst. eurų VŠĮ Kelmės ligoninės pinigų likutis; 149,1 tūkst. eurų Kelmės BPGC; 189,9 tūkst. eurų VŠĮ Tytuvėnų PSPC; 149,5 tūkst. eurų Kelmės rajono savivaldybės administracijos; 32,0 tūkst. eurų VŠĮ Kelmės PSC. Savivaldybės biudžeto lėšų likutis- 3 099,34 tūkst. eurų. *Nustatyta*: 2022 m. Konsoliduotoje finansinės būklės ataskaitoje teisingai pateikti Viešojo sektoriaus subjektų pinigų ir pinigų ekvivalentų duomenys. Palyginus 2022 m. Aiškinamajame rašte nurodytas Viešojo sektoriaus subjektų pinigų ir pinigų ekvivalentų sumas, neatitikimų nenustatyta.
24. *2022 m. Konsoliduotos finansinės būklės ataskaitos eilutės F. „Grynasis turtas“, straipsnio III.1. „Einamųjų metų perviršis ar deficitas“* nurodyti per visus ataskaitinius laikotarpius iki einamojo ataskaitinio laikotarpio sukauptas perviršis ar deficitas prieš nuosavybės metodo įtaką duomenys. Straipsnyje "Sukauptas perviršis ar deficitas" rodoma einamųjų metų perviršio ar deficito ir sukaupto ankstesnių metų perviršio ar deficito suma. Straipsnyje "Ankstesnių metų perviršis ar deficitas" rodomas per visus ataskaitinius laikotarpius iki einamojo ataskaitinio laikotarpio sukauptas perviršis ar deficitas prieš nuosavybės metodo įtaką. Einamojo ataskaitinio laikotarpio sukauptas deficitas sudaro 6 023,01 tūkst. eurų. *Nustatyta*: 2022 m. Konsoliduotoje finansinės būklės ataskaitoje teisingai pateikti Viešojo sektoriaus subjektų perviršio ar deficito duomenys.
25. *Konsoliduotosios Veiklos rezultatų ataskaitos (toliau – VRA) eilutės E. „Finansinės ir investicinės veiklos rezultatas“*. Savivaldybės biudžeto finansinės ir investicinės veiklos pajamos 2022 m. sudarė 25,14 tūkst. eurų, sąnaudos – 50,80 tūkst. eurų. Atlikus audito procedūras nustatyta, kad 2022 m. Konsoliduotoje veiklos rezultatų ataskaitoje teisingai pateikti Viešojo sektoriaus subjektų finansinės ir investicinės veiklos rezultatų duomenys. Palyginus 2022 m. Aiškinamajame rašte nurodytos Viešojo sektoriaus subjektų finansinės ir investicinės veiklos rezultatų sumos neatitikimų nenustatyta.
26. *Konsoliduotosios VRA eilutės B. Pagrindinės veiklos sąnaudos“*: Savivaldybės konsoliduotoje veiklos rezultatų ataskaitoje pagrindinės veiklos sąnaudos rodomos pagal Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos, patvirtintos¹⁷ trečiajame skyriuje „Valstybės funkcijų klasifikacija“ nustatytas pagrindines valstybės funkcijas. Per 2022 m iš viso buvo padaryta 73 262,5 tūkst. eurų pagrindinės veiklos sąnaudų. Viešojo sektoriaus subjektai darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms apskaičiuoti patyrė 34 007,9 tūkst. eurų sąnaudų (46,42 proc. pagrindinės veiklos sąnaudų). Informacija apie sąnaudas Savivaldybės administracija išsamiai pateikė Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte. *Nustatyta*. 2022 m. Konsoliduotoje veiklos

¹⁷ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. liepos 3 d. įsakymo Nr. 1K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“ (2017 m. spalio 10 d. įsakymo Nr. K-343 redakcija).

rezultatų ataskaitoje teisingai pateikti Viešojo sektoriaus subjektų finansavimo pajamų duomenys. Palyginus 2022 m. Aiškinamajame rašte nurodytas Viešojo sektoriaus subjektų finansavimo pajamų sumas, neatitikimų nenustatyta.

27. Remiantis VSS tarpusavio sandorių suderinimo pažyma, galime daryti išvadą, kad Savivaldybės 2022 m. konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys pateiktas suderinus visus sandorius. Rinkinys pagal derinimo ir eliminavimo ryšius yra korektiškas. Kontrolės procedūros veikia, VSAKIS užtikrina, kad tinkamai sutikrintos ir atliktos kontrolės procedūros.
28. Savivaldybės KFAR duomenų teisingumas priklauso nuo viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų duomenų teisingumo ir šių duomenų pateikimo į viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinę sistemą (VSAKIS). Dėl viešojo sektoriaus subjektų pateiktų klaidingų duomenų, Savivaldybės KFAR duomenys ne visais atvejais teisingai parodo viešojo sektoriaus subjektų grupės finansinius rezultatus, išsamiai ir teisingai atspindi turtą, sąnaudas.
29. Savivaldybės administracija savo dydžiu yra reikšmingiausias grupės subjektas, todėl Savivaldybės administracijai audito metu skyrėme daugiausia dėmesio. Pastebime, kad kiekvienais metais Savivaldybės ataskaitose nustatome turto duomenų iškraipymus. Kai kurios problemos tęsiasi kelerius metus – pvz., apskaitant vietinės reikšmės kelius. Be to, inventorizacija atliekama netinkamai, perrašant duomenis iš apskaitos registru, neapžiūrint turto vienetų jų buvimo vietoje, nefiksuojant jų būklės – neužtikrinamas apskaitos duomenų patikimumas, vidaus kontrolė veikia neefektyviai.
30. Reikšmingiausius duomenų iškraipymus ir sumas, kurių teisingumo negalėjome patvirtinti, nustatėme Savivaldybės administracijoje – apskaitant ilgalaikį materialųjį turtą: vietinės reikšmės kelius.
Pateikiame audito metu nustatytus ir audito metu neištaisytus finansinių ataskaitų duomenų vertinimo prasme reikšmingus pastebėjimus, klaidas bei teisės aktų pažeidimus.

Vietinės reikšmės kelių apskaita vis dar nėra tiksli

31. LR kelių įstatymo 4 **straipsnio** 3 d. nurodo, vietinės reikšmės viešieji keliai ir gatvės nuosavybės teise priklauso savivaldybėms, o vidaus keliai – valstybei, savivaldybėms, kitiems juridiniams ir (ar) fiziniams asmenims. LR kelių įstatymo 2 str. 5 d. nurodo, kad **kelias** – inžinerinis statinys, skirtas transporto priemonių ir pėsčiųjų eismui. **Kelio elementai** yra šie: žemės sankasa, važiuojamoji dalis, kelkraščiai, skiriamoji juosta, kelio grioviai ir kitos vandens nuleidimo sistemos, sankryžos, autobusų sustojimo aikštelės, poilsio aikštelės, pėsčiųjų ir dviračių takai, kelio statiniai, techninės eismo reguliavimo priemonės, želdiniai, esantys kelio juostoje, kelio oro sąlygų stebėjimo ir transporto eismo apskaitos, apšvietimo ir kiti įrenginiai su šių elementų užimama žeme.
32. Atlikdami auditus ankstesniais metais, nustatėme, kad Savivaldybės vietinės reikšmės kelių (gatvių) apskaita nėra teisinga. Atlikę audito procedūras šiais metais, nustatėme, kad vietinės reikšmės kelių apskaita vis dar yra netiksli. Buhalterinės apskaitos duomenys nepilnai atitiko Kelmės rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių(gatvių) sąrašo (toliau – Kelių sąrašas)¹⁸ duomenis; vietinės reikšmės kelių (gatvių) metinė inventorizacija buvo atlikta formaliai ir netinkamai: (apskaitoje nepatikslinti kelių ilgiai (skiriasi nuo patvirtinto vietinės reikšmės kelių sąrašo; keliai apskaityti ne su visais elementais pagal kelių įstatymą, t.y., įvairios aikštelės, stotelės, pėsčiųjų perėjos –atskirai; kai kuriems keliams užregistruoti keli turto vienetai));
- Dėl netinkamos vietinės reikšmės kelių (gatvių) apskaitos ir inventorizacijos, negalime patvirtinti Finansinės būklės ataskaitos straipsnių A.II.3 *Infrastruktūros ir kiti statiniai* 41 888,63 tūkst. Eur ir finansavimo sumų D.I Iš valstybės biudžeto sumas 19 344,34 tūkst. Eur, D.II. iš savivaldybės biudžeto

¹⁸ Patvirtintas Kelmės rajono savivaldybės tarybos 2022 m. rugsėjo 29 d. sprendimu Nr. T-273

15 408,57 tūkst. Eur, D.III. Iš Europos Sąjungos, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų 6 865,59 tūkst. Eur, D.IV. Iš kitų šaltinių 270,0 tūkst. Eur.

Dėl atidėjinių apskaitos

33. Jei įstaigoje yra darbuotojų, pasiekusių įstatymų nustatytą senatvės pensijos amžių **ir įgijusių teisę į visą senatvės pensiją dirbant šioje įstaigoje**, turėtų būti apskaičiuotas ir užregistruotas atidėjinys šių darbuotojų išeitinėms išmokoms mokėti. **Jei įstaigoje nėra žinoma** ir negalima pagrįstai tikėtis, kiek pensinio amžiaus sulaukusių darbuotojų ateinančiais metais pateiks prašymus išeiti iš darbo, apskaičiuota suma turėtų būti **pripažinta ilgalaikiu atidėjiniu**. Atidėjinius reikėtų skaičiuoti nuo tada, kai darbuotojas sulaukia pensinio amžiaus.
34. Pagal 24-ojo VSAFAS „Su darbo santykiais susijusios išmokos“ IV skirsnį išeitine išmoka darbuotojui laikoma išmoka darbuotojui, viešojo sektoriaus subjekto mokama pasibaigus darbo, tarnybos ar pareigų vykdymo laikui. Išeitine išmoka darbuotojui turėtų būti pripažinta sąnaudomis iš karto atsiradus Darbo kodekse nurodytiems pagrindams. Šių pagrindų atsiradimo momentas yra darbuotojo pranešimas darbdaviui (darbuotojo prašymas) arba darbdavio pranešimas darbuotojui apie numatomą nutraukti darbo sutartį arba darbdavio sprendimas dėl reorganizacijos.
35. 24-ajame VSAFAS nustatyta išimtis, kad išeitinės išmokos viešojo sektoriaus subjekto apskaitoje pripažįstamos sąnaudomis tą laikotarpį, kurį baigiasi darbo santykiai, o ne atsiradus Darbo kodekse numatytiems pagrindams. Tokia išimtis nustatyta padarius prielaidą, kad paprastai viešajame sektoriuje vienu metu nebūna atleidžiama daug darbuotojų, todėl sumos išeitinėms išmokoms sumokėti būna nereikšmingos.
36. Tačiau, atsižvelgiant į Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 3 straipsnio 1 dalį, pagal kurią viešojo sektoriaus subjekto finansinės ataskaitos turi rodyti tikrą ir teisingą vaizdą apie viešojo sektoriaus subjekto turtą ir įsipareigojimus, pajamas ir sąnaudas, būsimus pinigų srautus, jeigu galima daryti pagrįstas prielaidas, kad: – ateinančiais ataskaitiniais metais bus nutraukti darbo santykiai su viešojo sektoriaus subjekto darbuotojais (nepriklausomai kokiais pagrindais), ir – dėl to sumos išeitinėms išmokoms sumokėti bus reikšmingos, viešojo sektoriaus subjektas turėtų registruoti atidėjinius, vadovaudamasis 18-ojo VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir poataskaitiniai įvykiai“.
37. Jei įstaigoje yra darbuotojų, pasiekusių įstatymų nustatytą senatvės pensijos amžių **ir įgijusių teisę į visą senatvės pensiją dirbant šioje įstaigoje**, turėtų būti *apskaičiuotas ir užregistruotas atidėjinys šių darbuotojų išeitinėms išmokoms mokėti*. Jei įstaigoje nėra žinoma ir negalima pagrįstai tikėtis, kiek pensinio amžiaus sulaukusių darbuotojų ateinančiais metais pateiks prašymus išeiti iš darbo, apskaičiuota suma turėtų būti pripažinta ilgalaikiu atidėjiniu. Atidėjinius reikėtų skaičiuoti nuo tada, kai darbuotojas sulaukia pensinio amžiaus. Registruojant atidėjinius, tarp jų – ir susijusius su darbo santykiais, vadovaujamosi 18-uoju VSAFAS. Pagal šio standarto 28 punktą ilgalaikiai atidėjiniai turi būti diskontuojami iki dabartinės jų vertės. Laikotarpis turėtų būti parenkamas individualiai. Tais atvejais, kai skirtumas tarp atidėjinio amortizuotos savikainos ir įsigijimo savikainos nereikšmingas, įsigijimo savikaina gali būti laikoma amortizuota savikaina. Tokiu atveju aiškinamajame rašte turėtų būti atskleista, kad ilgalaikių atidėjinių balansinė vertė nebuvo diskontuota dėl įtakos įsipareigojimo vertei nereikšmingumo.¹⁹
38. *Audito metu nustatyta, kad Kelmės rajono savivaldybės administracijoje atidėjiniai, susiję su išeitinių mokėjimu pensinio amžiaus sulaukusiems darbuotojams, nėra skaičiuojami. Įstaigoje yra patvirtinta*

¹⁹ [https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/2020-03-10%20atidejiniu_isaiskinimas\(1\).pdf](https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/2020-03-10%20atidejiniu_isaiskinimas(1).pdf)

tvarka (Kelmės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2021-11-24 įsakymas Nr. A-1150), kuri turi būti peržiūrima, nes neįtvirtintos nuostatos skaičiuoti atidėjinius arba ilgalaikius atidėjinius.

AUDITUOTŲ ĮSTAIGŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIŲ VERTINIMAS

39. Atliekant Savivaldybės 2022 m. KFAR audito procedūras, audituotos įstaigos: Kelmės rajono savivaldybės administracija, Savivaldybės išdas, Kelmės rajono Užvenčio Šatrijos Raganos gimnazija; Kelmės „Kražantės“ progimnazija; Kelmės „Aukuro“ pagrindinė mokykla; Kelmės specialioji mokykla; Kelmės „Kūlverstuko“ lopšelis-darželis; Kelmės krašto muziejus; Kelmės mažasis teatras; Liolių socialinės globos namai; Kelmės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras; Kelmės rajono socialinių paslaugų centras; Kelmės rajono Elvyravos pagrindinė mokykla.

Finansinių ataskaitų rinkinių aiškinamųjų raštų vertinimas

40. Finansinių ataskaitų tikslas – pateikti informaciją apie viešojo sektoriaus subjekto finansinę būklę, veiklos rezultatus, grynojo turto pokyčius ir pinigų srautus, kuria naudojasi daugelis vartotojų priimdami ir vertindami sprendimus dėl išteklių paskirstymo ir jų naudojimo teikiant viešąsias paslaugas²⁰. Audito metu vertinome, ar atrinktų biudžetinių įstaigų finansinių ataskaitų aiškinamieji raštai yra parengti vadovaujantis Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (VSAFAS) ir atitinka finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto sudarymo ir privalomus turinio reikalavimus.

41. Nustatyta, kad ne visų biudžetinių įstaigų finansinių ataskaitų aiškinamieji raštai atitinka 6-ojo, 12-ojo ir 13-ojo viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartų reikalavimus. Aiškinamuosiuose raštuose klaidingai detalizuojamos arba visiškai nedetalizuojamos veiklos rezultaty, finansinės būklės, grynojo turto pokyčių, pinigų srautų ataskaitose nurodytos sumos, dėl šios priežasties neužtikrinama aiškinamųjų raštų esmė - padėti finansinių ataskaitų informacijos vartotojams suprasti viešojo sektoriaus subjektų finansines ataskaitas.

42. Ne visų biudžetinių įstaigų finansinių ataskaitų aiškinamieji raštai atitinka 6-ojo viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standarto „Finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas“ 15 ir 16 punktų reikalavimus. Savivaldybės administracijos finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas neatitinka 6-ojo viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standarto „Finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas“ 15 p. reikalavimų. Aiškinamajame rašte nepateikta informacija apie reikšmingą „Darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudų“ straipsnio padidėjimą 480 027,60 Eur suma ir „Finansinio turto“ straipsnio padidėjimą 1 494 642,41 Eur suma ir neatsižvelgiant į 6-ojo viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standarto „Finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas“ 15 punkto reikalavimus, nepaaiškinta reikšmingų finansinės atskaitos straipsnių padidėjimo priežastys.

Kelmės rajono socialinių paslaugų centras, Kelmės rajono Elvyravos pagrindinė mokykla, Kelmės „Kūlverstuko“ lopšelis darželis, nesivadovaujant 6-ojo viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standarto „Finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas“ 16 punktu, aiškinamuosiuose raštuose klaidingai nurodė pastabų numerius prie finansinių ataskaitų straipsnių, kuriuos jos paaiškina. Savivaldybės administracijos aiškinamajame rašte, neatsižvelgiant į 6-ojo VSAFAS 16 punkto reikalavimus, ne visos aiškinamojo rašto pastabos sunumeruotos eilės tvarka.

²⁰ 1 -ASIS VIEŠOJO SEKTORIAUS APSKAITOS IR FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS STANDARTAS „INFORMACIJOS PATEIKIMAS FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINYJE“, patvirtinta 2007 m. gruodžio 28 d. Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu Nr. 1K-388 (su vėlesniais pakeitimais).

Kelmės „Kražantės“ progimnazija, nesivadovaujant 6-ojo viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standarto „Finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas“ 16 punktu, aiškinamajame rašte pastabas sunumeravo ne eilės tvarka.

43. *Kai kurių įstaigų finansinių ataskaitų aiškinamieji raštai neatitinka 12-ojo viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ 81. 3. punkto reikalavimų, nes aiškinamuosiuose raštuose nepateikti ilgalaikio materialiojo turto grupėms taikomi nusidėvėjimo normatyvai arba pateikti klaidingi.*

Kelmės mažojo teatro, Kelmės krašto muziejaus, VšĮ Kelmės turizmo ir informacijos centro finansinių ataskaitų aiškinamieji raštai neatitinka 12-ojo viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ 81.3. punkto reikalavimų, nes aiškinamuosiuose raštuose nenurodyti ilgalaikio materialiojo turto grupėms taikomi nusidėvėjimo normatyvai.

Kelmės specialiosios mokyklos finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte, nesivadovaujant Kelmės rajono savivaldybės tarybos 2022 m. rugsėjo 9 d. sprendimu Nr. T -287 „Dėl Kelmės rajono savivaldybės ilgalaikio materialiojo turto vertės nustatymo bei ilgalaikio turto sąrašo ir ilgalaikio turto nusidėvėjimo ekonominių normatyvų patvirtinimo“, klaidingai nurodė ilgalaikio materialiojo turto grupėms taikomus nusidėvėjimo normatyvus.

44. *Kai kurių įstaigų finansinių ataskaitų aiškinamieji raštai neatitinka 13-ojo viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standarto „Nematerialusis turtas“ 60.2. punkto reikalavimų, nes aiškinamuosiuose raštuose nepateikti nematerialiojo turto grupėms taikomi amortizacijos normatyvai.*

Kelmės mažojo teatro, Kelmės krašto muziejaus finansinių ataskaitų aiškinamieji raštai neatitinka 13-ojo viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standarto „Nematerialusis turtas“ 60.2. punkto reikalavimų, nes aiškinamuosiuose raštuose nenurodyti nematerialiojo turto grupėms taikomi amortizacijos normatyvai.

45. *Nesivadovaujant 7-ojo viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standarto „Apskaitos politikos, apskaitinių įverčių keitimas ir klaidų taisymas“ 24 p., Savivaldybės administracijos aiškinamajame rašte pateikta klaidinga informacija, kad, per ataskaitinį laikotarpį, apskaitos politika nebuvo keičiama. 2022 m. lapkričio 17 d. Administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 1220 buvo pakeista.*

46. *Nesivadovaujant 6-ojo viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standarto „Finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas“ 8.3. p., Kelmės Kražantės progimnazijos aiškinamajame rašte nenurodoma informacija apie turimą struktūrinį vienetą ir jos buveinės adresas. Aiškinamajame rašte nurodoma, kad po 2022 metais vykusios Kelmės rajono mokyklos Liolių pagrindinės mokyklos reorganizacijos, mokykla prijungta prie Kelmės Kražantės progimnazijos ir tapo jos skyriumi, tačiau toliau pateikiama prieštaringa informacija, kad filialų ar kitų struktūrinių padalinių Kražantės progimnazija neturi. Kelmės rajono Užvenčio Šatrijos Raganos gimnazija aiškinamajame rašte nurodė turimus struktūrinius vienetus, tačiau nenurodė jų buveinių adresų.*

47. *Kelmės specialiosios mokyklos apskaitos politikos aprašomoji dalis parengta atmetinai, nurodyta, kad finansinės ataskaitos sudarytos litais.*

48. *Nei viename aiškinamajame rašte nenurodomas reikšmingumo kriterijus taikytinas reikšmingoms sumoms pateikti.*

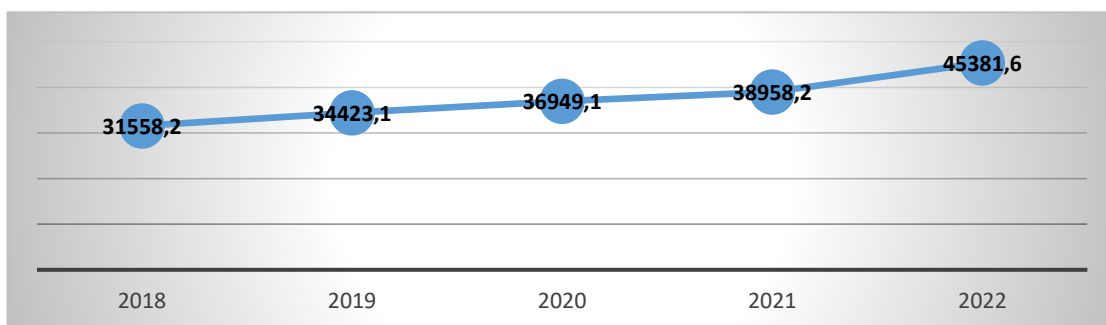
SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO VYKDYMO VERTINIMAS

Savivaldybės biudžeto pajamos ir išlaidos nuosekliai didėja

Savivaldybės biudžeto 2022 m. pajamos

49. Kelmės rajono savivaldybės 2022 metų patikslintas pajamų planas – 42 856,8 tūkst. Eur, įvykdyta 45 381,6 tūkst. Eur. Pajamų gauta 2 524,8 tūkst. Eur daugiau nei planuota, metų biudžeto pajamų planas įvykdytas 105,9 proc. Lyginant su praėjusiais 2021 metais, pajamų gauta 6 423,5 tūkst. Eur daugiau.

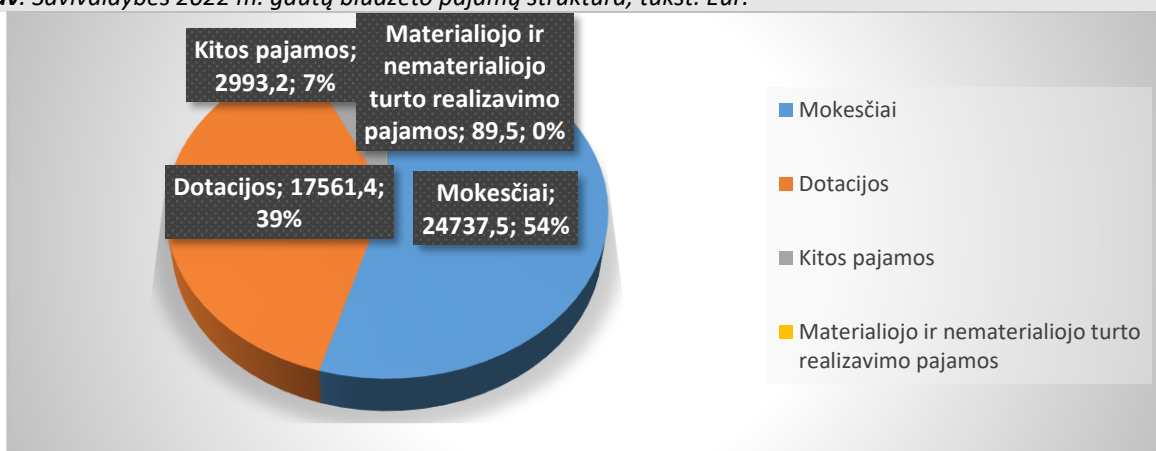
av. Savivaldybės biudžeto gautų pajamų dinamikos analizė už 2018-2022 metus, tūkst. eurų

Šaltinis –Kelmės SKAT

Didžiausią 2022 m. Savivaldybės biudžeto gautų pajamų dalį, kaip ir 2021 m., sudarė mokesčiai (54,5 proc.) ir dotacijos (38,7 proc.). 2022 m., lyginant su 2021 m., pajamos iš mokesčių ir iš dotacijų padidėjo atitinkamai 16,14 proc. ir 10,86 proc.

2 pav. Savivaldybės 2022 m. gautų biudžeto pajamų struktūra, tūkst. Eur.

Šaltinis –Kelmės SKAT

Savivaldybės biudžeto 2022 m. išlaidos

50. Kelmės rajono 2022 m. savivaldybės biudžeto patikslintas išlaidų planas – 47 706,6 tūkst. Eur, faktinės išlaidos – 46 518,9 tūkst. Eur. Į faktines (įvykdymo) biudžeto išlaidas yra įskaitytas Savivaldybės 2021 metų nepanaudotų biudžeto lėšų likutis – 3 438,4 tūkst. Eur. **2022 metais liko nepanaudotas 3 660,9 tūkst. Eur likutis²¹**. Savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitos (forma Nr. 1-sav.) duomenimis, 2022

	Tūkst. eurų
²¹ Lėšų likučiai 2022-12-31:	
Biudžetinių įstaigų pajamos	107,2
Biudžetinės lėšos – savarankiškomis f.	3 326,2
Aplinkos rėmimo specialioji programa	149,9
Paskolos investiciniams projektams	3 948,2
VB projektams bendrai finansuoti	0,8

m. biudžeto išlaidų planas įvykdytas 97,4 % ir panaudota 1 163,5 tūkst. Eur asignavimų mažiau nei buvo planuota.

51. Kelmės rajono savivaldybės 2022 m. išlaidos, palyginus su 2021 m., **2022 metais padidėjo 9 081,8** tūkst. eurų. Tame tarpe, Kelmės rajono savivaldybės administracijos (be seniūnijų) 2022 metų išlaidos, lyginant su 2021 metais, **padidėjo 4 655,3** tūkst. Eur

<i>Išlaidų pavadinimas</i>	<i>2022</i>	<i>2021</i>	<i>Skirtumas (+ padidėjo, - sumažėjo), tūkst. eurų</i>
			+3 017,8
Darbo užmokestis ir socialinis draudimas	23515,3	20497,5	
Prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos	8336,5	6280,2	+ 2 056,3
Palūkanos	48,9	44,7	+4,2
Subsidijos	1032,4	457,6	+574,8
Socialinės išmokos	3962,9	2941,4	+1 021,5
Kitos išlaidos	2939,2	2647,6	+291,6
Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos	3900,3	2950,5	+949,8
finansinio turto įsigijimo išlaidos	1933,5	280,5	+1 653,0
grąžintos skolos	849,9	1337,1	-487,2
Viso išlaidų	46 518,9	37 437,1	+ 9 081,8

Asignavimai pagal programas

52. 2022 metais Savivaldybės biudžeto išlaidos –46 518,9 tūkst. Eur panaudotos 7-ioms programoms vykdyti. Didžiausia Savivaldybės biudžeto išlaidų dalis – 16 159,5 tūkst. eurų arba 34,59 proc. visų išlaidų skirta Švietimo veiklos programai; 10 918,2 tūkst. Eur, arba 22,7 proc. visų išlaidų skirta Socialinių paslaugų programai ir šiek tiek mažiau skirta Infrastruktūros ir gyvenamosios aplinkos programai (9 068,0 tūkst., arba 19,5 proc.).

3 pav. 2022 metų Savivaldybės biudžeto išlaidų įvykdymas pagal programas

Programos Nr.	Programos pavadinimas	Patikslintas planas, tūkst. eurų	Įvykdyta, tūkst. eurų	Proc. nuo viso biudžeto	Procentinė dalis nuo viso biudžeto (įvykdymas)	Nepanaudota, tūkst. eurų
01	Ekonominės aplinkos ir investicijų programa	723,7	682,8	94,3%	1,5%	40,9
02	Infrastruktūros ir gyvenamosios aplinkos programa	9529,1	9068	95,2%	19,5%	461,1
03	Kultūros ir sporto programa	3384,6	3336,1	98,6%	7,2%	48,5
04	Socialinių paslaugų programa	10918,2	10573,7	96,8%	22,7%	344,5
05	Sveikos visuomenės programa	483,4	476,4	98,6%	1,0%	7
06	Švietimo veiklos programa	16159,5	16059	99,4%	34,5%	100,5
07	Savivaldybės valdymo programa	6508,1	6322,9	97,2%	13,6%	185,2
	Iš viso asignavimų:	47706,6	46518,9	97,5%	100,0%	1 187,7

Šaltinis –Kelmės SKAT

53. Daugiausia planuotų asignavimų 2022 metais nepanaudota šioms programoms:

ES lėšų likučiai

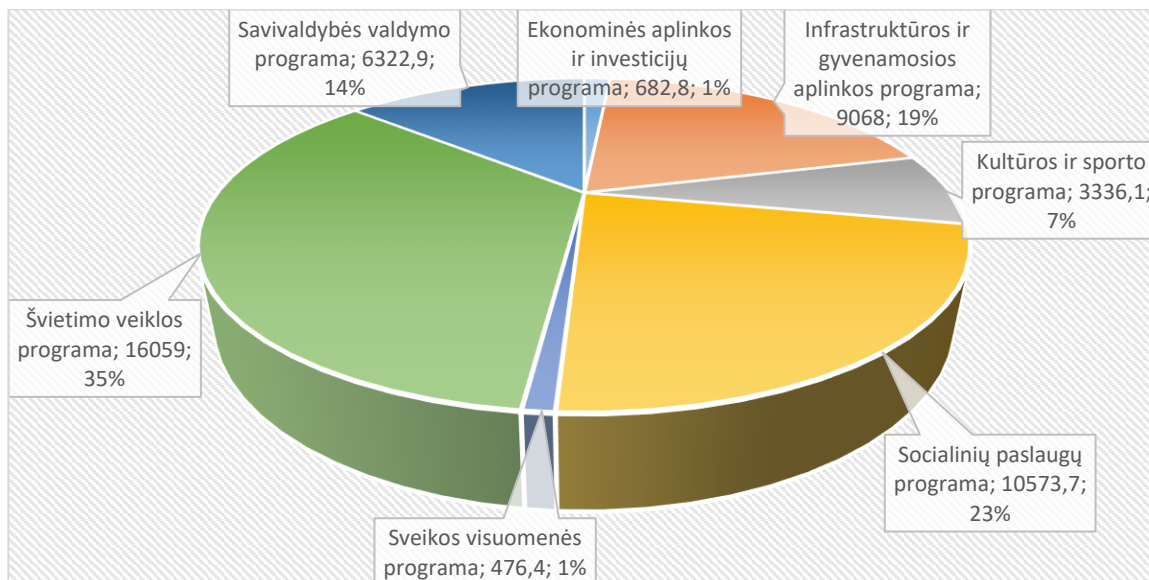
76,9

Iš viso lėšų funkcijoms vykdyti:

3 660,9

- Infrastruktūros ir gyvenamosios aplinkos programa (Nr. 2) – 461,1 tūkst. eurų bei socialinių paslaugų programa (Nr. 4) – 344,5 tūkst. eurų.

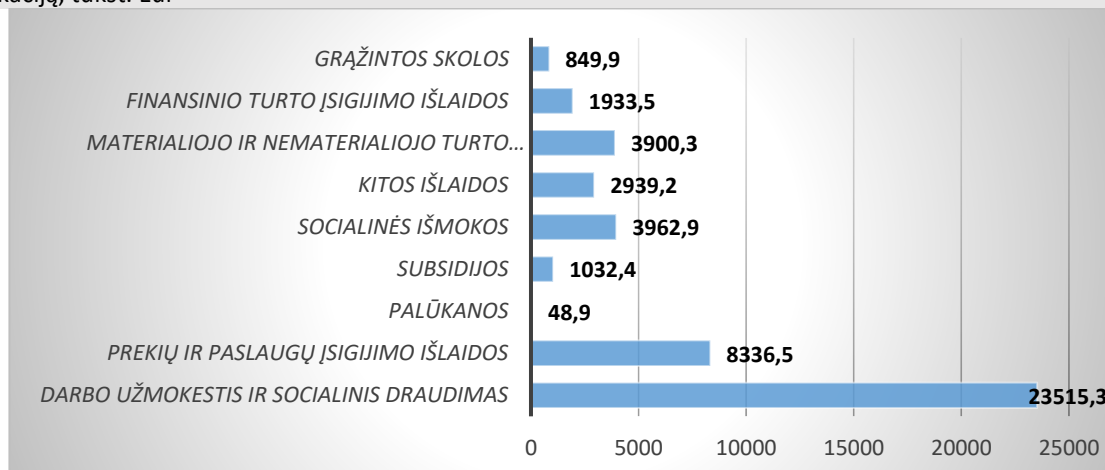
4 pav. Savivaldybės 2022 m. biudžeto išlaidų paskirstymas (įskaitant 2021 m. likučio panaudojimą) pagal socialines ir ekonomines plėtros programas, tūkst. Eur, proc.

Šaltinis –Kelmės SKAT

54. Didžiausia biudžeto išlaidų dalis, skirstant pagal ekonominę klasifikaciją, – 23515,3 tūkst. Eur, arba 50,5 proc. visų išlaidų, tenka darbo užmokesčio ir socialinio draudimo išmokoms. Palyginus su 2021 m., išlaidos darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms *padidėjo 3,02 mln. Eur.*

5 pav. Savivaldybės 2022 m. biudžeto išlaidų paskirstymas (įskaitant 2021 m. likučio panaudojimą) pagal ekonominę klasifikaciją, tūkst. Eur

Šaltinis –Kelmės SKAT

55. 2018–2022 metų laikotarpiu Savivaldybės biudžeto pajamų surinkimas ir asignavimų panaudojimas nuosekliai didėjo. Per penkerius pastaruosius metus biudžeto pajamos padidėjo 13 823,0 tūkst. eurų arba 43,8 proc., išlaidos padidėjo 14 184 tūkst. eurų arba 43,8 proc.
56. Savivaldybės administracijos finansų skyriaus parengtame Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio aiškinamajame rašte pateikta išsami informacija apie 2022 m. biudžeto neįvykdymo priežastis, biudžeto pajamų ir išlaidų planą, jo tikslinimą, pajamų surinkimą – neįvykdytus pajamų planus pagal

pajamų rūšis ir viršplanines pajamas bei apie biudžeto išlaidas pagal socialinės ir ekonominės plėtros programas, funkcinę bei ekonominę klasifikaciją.

Savivaldybė 2022 m. laikėsi Fiskalinės drausmės taisyklių. Skolinimosi limitai nepažeisti, tačiau įsiskolinimai metų gale jau keletas metų buvo didesni, nei leidžia Finansinių rodiklių įstatymas

57. Konstitucinio įstatymo KĮ 4 str. 4 d., savivaldybių, kurių planuojami asignavimai neviršija 0,3 proc. praėjusių metų BVP to meto kainomis, biudžetai turi būti planuojami, tvirtinami, keičiami ir vykdomi taip, kad jų asignavimai neviršytų pajamų²². Kadangi 2022 metams Finansų Ministerijos produkcijos atotrūkio nuo potencialo įvertis buvo neigiamas, savivaldybių biudžetų balanso rodikliai turėjo būti planuojami taip, kad asignavimai neviršytų pajamų daugiau nei 1,5 proc.
58. Valstybės kontrolė, vykdydama fiskalinės institucijos funkcijas (toliau – VK FI), vadovaudamasi Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniu įstatymu (toliau – Konstitucinis įstatymas), atliko savivaldybių biudžetų fiskalinės drausmės taisyklių laikymosi vertinimą, kurio tikslas – nustatyti, ar, tvirtinant ir vykdant savivaldybių biudžetus, buvo laikomasi taisyklių. Buvo konstatuota, kad Fiskalinės drausmės taisyklių Kelmės rajono savivaldybėje buvo laikomasi²³.
59. Kelmės rajono savivaldybė laikėsi patvirtintų skolinimosi limitų, *tačiau pažeidė Finansinių rodiklių įstatymą*²⁴, nes nebuvo laikomasi valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų 2022 m. finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo, nes 176,5 tūkst. eurų įsiskolinimai 2022-12-30 viršijo metų pradžioje buvusį kreditorinį įsiskolinimą (be paskolų).
60. Savivaldybės skoliniai įsipareigojimai 2022-12-31 sudarė 3 773,9 tūkst. Eur, lyginant su 2021-12-31 buvusiu 3 268,2 tūkst. Eur suma, padidėjo 505,7 tūkst. Eur, arba 15,5 proc. Savivaldybė 2022 m. laikėsi nustatytų skolinimosi limitų.
61. 2022 metų pabaigoje Kelmės rajono savivaldybė, neįskaičiuojant paskolų, turėjo 910,6 tūkst. Eur mokėtinų sumų, iš jų: 565,3 tūkst. Eur socialinėms išmokoms (pašalpoms), 299,7 tūkst. Eur sudarė skolos prekėms ir paslaugoms. 2022 m. gruodžio 31 d. ilgalaikių įsiskolinimų Kelmės rajono savivaldybė neturėjo.
62. Lietuvos Respublikos Seimas patvirtino savivaldybių skolinimosi limitų dydžius 2022 metams. Skolinimosi rodiklių skaičiavimo pagrindu laikomos Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 5 priede prognozuojamų savivaldybės biudžeto pajamų²⁵. Minėtame 5 priede nurodytos prognozuojamos Savivaldybės biudžeto pajamos- 21 037,00 tūkst. eurų. *Taigi, rodiklis, pagal kurį skaičiuojami skolinimosi ir skolos limitai (toliau-Skolinimosi rodiklis), sudarė 21 037,00 tūkst. eurų. Savivaldybės skola (pagal įsipareigojamuosius skolos dokumentus, įskaitant paskolos, finansinės nuomos (lizingo) sutartis, bet neapsiribojant jomis) negalėjo viršyti 60 procentų šio įstatymo 5 priede nurodytų prognozuojamų savivaldybės biudžeto pajamų sumos, t.y., 12 622,2 tūkst. eurų.*

²² Savivaldybės biudžeto balansas (pajamų ir asignavimų skirtumas) vertinamas pinigų srautų principu. Tais metais, kai produkcijos atotrūkis nuo potencialo yra neigiamas, šių savivaldybių biudžetai gali būti deficitiniai – asignavimai gali viršyti pajamas. Tokiu atveju savivaldybės asignavimai gali viršyti pajamas ne daugiau kaip 1,5 procento, o tokį susidariusį biudžeto deficitą savivaldybė gali finansuoti skolintomis lėšomis.

²³ AAI 2023 m. gegužės 30 d. Nr. BPE-3 Išvada dėl Savivaldybių biudžetų fiskalinės drausmės taisyklių laikymosi 2022-2023 metais.

²⁴ Savivaldybės 2022 m. sausio 1 d. esantis įsiskolinimas (mokėtinos sumos, išskyrus sumas paskoloms grąžinti) turi būti ne didesnis už 2023 m. sausio 1 d. įsiskolinimą (mokėtinas sumas, išskyrus sumas paskoloms grąžinti).

²⁵ Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo (2021 m. gruodžio 14 d. Nr. XIV-745).

63. Ilgalaikių paskolų investiciniams projektams finansuoti iš komercinių bankų planas 2022 m. sudarė 913,4 tūkst. Eur, paimta paskolų – 1 359,8 tūkst. Eur.
64. Per 2022 metus *grąžinta* 849,9 tūkst. Eur paskolų. Iš jų: 849,9 tūkst. Eur – ilgalaikės paskolos Lietuvos komerciniams bankams, sumokėta 48,9 tūkst. Eur palūkanų (planas buvo 74,9 tūkst. Eur). Savivaldybė 2022 m. gruodžio 31 d. turėjo paėmusi 3 722,4 tūkst. Eur ilgalaikių paskolų ir suteikusi 851,0 tūkst. Eur garantiją, iš kurių savivaldybės valdomos įmonės buvo prisiėmusios skolinius įsipareigojimus 673,5 tūkst. Eur. Lyginant su 2021 metais rajono savivaldybės ilgalaikis įsiskolinimas 2022 m. padidėjo 505,7 tūkst. Eur, bei savivaldybės suteiktos garantijos padidėjo 14,5 tūkst. Eur.
65. 2022 metais savivaldybė trumpalaikių paskolų neturėjo

SAVIVALDYBĖS LĖŠŲ IR TURTO VALDYMAS, NAUDOJIMAS IR DISPONAVIMAS JUO TURI TRŪKUMŲ

Nesilaikoma Kelmės rajono savivaldybės tarybos priimtų teisės aktų vykdymo kontrolės tvarkos aprašo nuostatų

66. Kelmės rajono savivaldybės taryba 2021 m. balandžio 29 d. sprendimu Nr. T-144 patvirtino Kelmės rajono savivaldybės tarybos priimtų teisės aktų vykdymo kontrolės tvarkos aprašą, kuris nustato, kaip kontroliuojami vykdomąsias funkcijas atliekantys Savivaldybės įstaigų ir įmonių darbuotojai, kaip atsiskaitoma už Savivaldybės tarybos priimtų sprendimų vykdymą.
67. Pagal šio tvarkos aprašo 3 p., Savivaldybės administracijos skyrių vadovai pagal savo kompetenciją užtikrina Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų, Savivaldybės tarybos sprendimų, Savivaldybės mero potvarkių vykdymą ir *apie tai kas ketvirtą informaciją elektroninėmis priemonėmis teikia Savivaldybės administracijos direktoriui ir Savivaldybės tarybos komitetui. Šios nuostatos nėra vykdomos.*
68. Šio tvarkos aprašo 7 p. nurodo, kad Savivaldybės įstaigos, uždarosios akcinės bendrovės, vykdančios projektus, privalo pateikti Savivaldybės tarybai informaciją, *jei agentūros ar kitos įgaliotos institucijos nustato projekto vykdymo pažeidimų ir nurodo, kad projektui užbaigti yra reikalingos papildomos lėšos.* 2022 m. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra informavo Savivaldybės administraciją apie atliekamą įtariamo pažeidimo tyrimą dėl Kelmės rajono savivaldybės administracijos (toliau – Projekto vykdytojas) įgyvendinamo projekto Nr. 05.5.1-APVA-R-019-61-0012 „Kelmės miesto Tūkstantmečio parko sutvarkymas“ (toliau – projektas) apimtyje vykdytos 2021-06-16 statybos rangos sutarties Nr. SŽ-630. Agentūros darbuotojai 2022-10-26 atliko projekto patikrą vietoje, kurios metu buvo nustatytos esminės neigiamos aplinkybės, galinčios turėti neigiamos įtakos galutiniam projekto tikslo pasiekimui. Tačiau jokios informacijos apie nustatytą pažeidimą administracija Tarybai nepateikė. *Atkreiptinas dėmesys, kad Kelmės rajono savivaldybės tarybos priimtų teisės aktų vykdymo kontrolės tvarkos apraše nekonkretizuota, kas konkrečiai ir kuriuo momentu (t.y., projektu vykdymo metu ar jam pasibaigus ir pan.) turi pateikti 7 p. nurodytą informaciją.*
69. *Tvarkos aprašo 8 p. nurodo, kad Savivaldybės administracijos direktorius, teikdamas veiklos ataskaitą, turi pateikti informaciją apie Savivaldybės tarybos sprendimų vykdymą.* 2023 m. kovo 23 d. Nr. T-67 buvo patvirtinta Kelmės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus ir Kelmės rajono savivaldybės administracijos 2022 metų veiklos ataskaita.

Audito metu nustatyta, kad Kelmės rajono savivaldybės administracijos direktorius, teikdamas 2022 m. veiklos ataskaitą, nesilaikė Kelmės rajono savivaldybės tarybos priimtų teisės aktų vykdymo kontrolės tvarkos aprašo nuostatų ir nepateikė jokios informacijos apie Savivaldybės tarybos sprendimų vykdymą.

70. Tvarkos aprašo 9 p. nurodo, kad Savivaldybės tarybos sprendimuose **privaloma** nurodyti, kuris Savivaldybės administracijos skyrius atsakingas už sprendimo vykdymo kontrolę. Audito metu nustatyta, kad didžiojoje dalyje priimtų Tarybos sprendimų nėra nurodoma, kas atsakingas už sprendimo vykdymo kontrolę.

Dalis UAB Kelmės vanduo skiriamų SB asignavimų neatitinka teisės aktų nuostatų, o prisidėjimas prie šios bendrovės vykdomų projektų vyksta, nesant aiškių taisyklių

71. Biudžeto sandaros įstatyme²⁶ nurodyta, kad savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojais privalo naudoti skirtus asignavimus savo vadovaujamos įstaigos programoms vykdyti, paskirstyti juos pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir kitiems subjektams, kuriems galimybė biudžeto lėšas gauti numatyta jų veiklos sritį reglamentuojančiuose įstatymuose. Kelmės rajono savivaldybės administracija 2022 metais skyrė 15,6 tūkst. Eur biudžeto lėšų UAB Kelmės vanduo palūkanoms už paskolas grąžinti. Nėra jokio teisinio pagrindo, kuriuo remiantis savivaldybė galėtų dengti valdomų UAB bankų paskolų palūkanas arba skirti dotacijas nuostoliams dengti (išskyrus dotacijas keleivių vežimui). Viešojo administravimo subjektų veikloje taikomas principas „viskas, kas aiškiai nėra leista, yra draudžiama“.
72. Atkreiptinas dėmesys, kad Kelmės rajono savivaldybėje formuojasi ydinga praktika, kai Taryba sprendimu pritardama projekto įgyvendinimui, patvirtina jungtinės veiklos sutartį, kurios kai kurios nuostatos neatitinka įstatymų ar Civilinio kodekso, reguliuojančio jungtinės veiklos sutarčių sudarymą.
73. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad prisidėjimas prie UAB Kelmės vanduo vykdomų projektų turėtų būti vykdomas pagal aiškiai apibrėžtas taisykles. Šiuo metu visiškai neaišku, kas nusprendžia, kad kai kurios patiriamos projekto išlaidos yra būtinos, kodėl jos tokio dydžio, kodėl savivaldybė turi prisidėti žymiai daugiau, nei numatyta finansavimo sutartyje; kodėl projekto finansavimo sutarties nepasirašo ir savivaldybė, kuri naudoja paskolą ir prisideda prie projekto.

Neįgyvendinamos LR želdynų įstatymo nuostatos

74. LR želdynų įstatymo 5 str. 1 d. nurodo, kad Savivaldybių atstovaujamosios institucijos skelbia dendrologiškai, ekologiškai, estetiškai vertingus, kultūros paveldui ir kraštovaizdžiui reikšmingus medžius ir krūmus saugotinais želdiniais; sprendžia dėl didesnių atkuriamosios vertės įkainių nustatymo savo sprendimu saugotinais paskelbtiems želdiniams.
75. 5 str. 2 d. nurodo, kad Savivaldybių vykdomosios institucijos: 1) organizuoja atskirųjų želdynų žemės sklypų formavimą, šių sklypų kadastro duomenų nustatymą ir jų įrašymą į Nekilnojamojo turto kadastrą; 2) organizuoja želdynų ir želdinių, neatsižvelgiant į žemės, kurioje jie yra, nuosavybės formą, inventorizavimą ir apskaitą, teikia ir tvarko želdynų ir želdinių erdvinius duomenis Topografijos ir inžinerinės infrastruktūros informacinėje sistemoje; 3) organizuoja ir (ar) vykdo savivaldybės želdynų ir želdinių teritorijose esančių želdynų ir želdinių apsaugą, priežiūrą ir tvarkymą, būklės stebėseną, želdynų kūrimą ir želdinių veisimą; 4) organizuoja želdynų ir želdinių apsaugos, priežiūros ir tvarkymo komisijos veiklą, užtikrina jos išvadų skelbimą savivaldybių interneto svetainėse; 5) organizuoja teritorijų planavimo dokumentų, numatančių želdynų sistemos ir atskirų jos dalių išskyrimo, atskirųjų želdynų ribų nustatymo, atskirųjų ir priklausomųjų želdynų apsaugos ir naudojimo privalomųjų reikalavimų nustatymo sprendinius, rengimą; 6) atlieka želdynų ir želdinių tvarkymo, želdynų kūrimo, želdinių veisimo, želdynų ir želdinių inventorizavimo darbų priežiūrą; 7) su privačių želdynų ir želdinių savininkais ir valstybinės žemės valdytojais sudaro sutartis dėl želdynų ir želdinių lankymo sąlygų, želdinių apsaugos ir priežiūros;

²⁶ LR biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430, 5 str.

8) planuoja sodmenų, reikalingų želdynų ir želdinių tvarkymo, želdynų kūrimo ir želdinių veisimo darbams atlikti, einamąjį (iki 3 metų laikotarpiui) ir perspektyvinį (iki 10 metų laikotarpiui) poreikį; 9) *organizuoja želdinių priežiūrą vietinės reikšmės viešųjų kelių juostose*, sanitarinės apsaugos zonose, išskyrus sanitarinės apsaugos zonas, nustatytas privačioje žemėje, urbanizuotų teritorijų elektros tinklų apsaugos zonose; 12) informuoja visuomenę apie numatomus želdynų kūrimo, viešųjų želdynų ir želdinių tvarkymo darbus, želdynų ir želdinių inventorizavimą, priimtus sprendimus ir išduotus leidimus kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti saugotinus želdinius, einamąjį ir perspektyvinį sodmenų poreikį, atliktas želdynų ir želdinių būklės ekspertizes, želdinių atkuriamosios vertės kompensacijų lėšų panaudojimą, vadovaudamasi asmens duomenų apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimais; 13) nustato želdynų kūrimo, želdinių veisimo, želdynų ir želdinių apsaugos, priežiūros ir tvarkymo tikslus ir uždavinius bei jų įgyvendinimą savivaldybės strateginio planavimo dokumentuose: strateginiame plėtros plane ir (ar) strateginiame veiklos plane, aplinkos apsaugos programoje ar specialioje želdynų ir želdinių programoje;

20 str. 5 d. nurodoma, kad Savivaldybių vykdomosios institucijos savivaldybės interneto svetainėje kiekvienais metais ne vėliau kaip iki vasario 1 dienos paskelbia informaciją apie želdinių atkuriamosios vertės kompensacijų lėšų panaudojimą per praėjusius kalendorinius metus; Savivaldybių vykdomosios institucijos želdynų ir želdinių būklės ekspertizės išvadą savivaldybės interneto svetainėje skelbia šio įstatymo 23 straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka.

76. *Audito metu nustatyta, kad Kelmės rajono savivaldybėje neįgyvendinamas Želdynų įstatymas: nepatvirtinta želdinių priežiūros vietinės reikšmės viešųjų kelių juostose tvarka; nepatvirtintos procedūros, kaip turi būti vykdomos įstatyme numatytos funkcijos; interneto svetainėje neskelbiama informacija apie želdinių atkuriamosios vertės kompensacijų lėšų panaudojimą per praėjusius kalendorinius metus.*

Nepilnai įgyvendinamos LR alternatyviųjų degalų įstatymo bei Savivaldybių atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planų rengimo, derinimo ir įgyvendinimo rezultatų skelbimo taisyklių nuostatos.

77. *LR alternatyviųjų degalų įstatymo 12 straipsnis nurodo Savivaldybės institucijų kompetenciją savivaldybės teritorijoje: 1) skatina savivaldybės teritorijoje veikiančias viešojo transporto, komunalinių ir keleivių vežimo bei kitas paslaugas teikiančias įmones, savivaldybės įstaigas ir įmones naudoti alternatyviaisiais degalais varomas transporto priemones; 2) nustato savivaldybės teritorijoje esančiuose miestuose mažos taršos zonas, lengvatines elektromobilių dalyvavimo eisme (maršrutinio transporto eismo juostas), įvažiavimo į mokamas zonas ir jų statymo miesto teritorijoje sąlygas; 3) imasi priemonių, kurios skatintų elektromobilių įkrovimo prieigų įrengimą savivaldybėje ir sudarytų tam palankesnes sąlygas; 4) rengia, suderinusios su Susisiekimo ministerija tvirtina ir įgyvendina darnaus judumo miestuose ir atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros planų priemones.*

78. To paties įstatymo 23 str. 11 p. nurodo, kad Savivaldybės, suderinusios su Susisiekimo ministerija, parengia arba atnaujiną savivaldybės teritorijoje esančiuose vietinės reikšmės keliuose iki 2030 metų numatomų įrengti viešųjų ir pusiau viešųjų elektromobilių įkrovimo prieigų planus, kuriuose turi būti numatytos prioritėtinės vietos viešosioms ir pusiau viešosioms elektromobilių įkrovimo prieigoms įrengti. Planai turi būti atnaujinami ne rečiau kaip kas trejus metus ir skelbiami viešai. 7 p. nurodo, kad Savivaldybės užtikrina, kad viešųjų elektromobilių įkrovimo prieigų operatoriai, siekiantys įrengti viešąsias elektromobilių įkrovimo prieigas miestuose, *būtų atrenkami tik viešojo konkurso būdu* ir nediskriminacinėmis sąlygomis.

79. Savivaldybių atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planų rengimo, derinimo ir įgyvendinimo rezultaty skelbimo taisyklių²⁷ 22 p. nurodo, kad Savivaldybės Planus tvirtina ir įgyvendina vadovaudamasi savivaldybių tarybų nustatyta tvarka.
80. Audito metu nustatyta, kad Kelmės rajono savivaldybėje iki 2030-ųjų numatomų įrengti viešųjų elektromobilių įkrovimų prieigų planas patvirtintas audito metu Administracijos direktoriaus įsakymu, tačiau iki šiol nėra paskelbtas. Kelmės rajono savivaldybė atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų plano tvirtinimo ir įgyvendinimo tvarkos nėra pasirengusi, atsakingi asmenys nepaskirti.

UAB Kelmės vietinis ūkis vadovas buvo skirtas antrai kadencijai, savivaldybėje nesant tvarkos, nustatančios kadencijos veiklos tikslų vertinimą

81. LR akcinių bendrovių įstatymo 37¹ str. nurodo, kad Bendrovės, taip pat jos dukterinės bendrovės (toliau – grupė) vadovas priimamas į darbą 5 metų kadencijai. Tas pats asmuo tos pačios grupės vadovu gali būti renkamas ne daugiau kaip dvi kadencijas iš eilės. 2. Pasibaigus pirmajai kadencijai, vadovas gali būti renkamas antrajai 5 metų kadencijai, atsižvelgiant į tai, ar vadovo pirmosios kadencijos laikotarpiu bendrovės pasiekė visus jai nustatytus veiklos tikslus. Pasiektų veiklos tikslų atitiktis jai nustatytiems veiklos tikslams vertinama savivaldybės tarybos nustatyta tvarka.
82. Audito metu nustatyta, kad Savivaldybė nesivadovavo Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 37¹ straipsnio 2 dalies nuostata – „nustatyti bendrovių pasiektų veiklos tikslų atitiktis joms nustatytiems veiklos tikslams vertinimo tvarką“, nes Kelmės rajono savivaldybės taryba 2018 m. gegužės 30 d. sprendimu Nr. T-197 patvirtino tokią vertinimo tvarką, tačiau dėl neaiškių priežasčių panaikino 2020 m. gegužės 28 d. sprendimu Nr. T-202 ir vėl patvirtino 2022 metų gruodžio mėnesio taryboje. Todėl savivaldybėje 2022 metais, skiriant UAB Kelmės vietinis ūkis vadovą antrai kadencijai, nebuvo nebuvo tvarkos, kuri nustatytų Kelmės rajono savivaldybės valdomų įmonių, akcinių ir uždarytųjų akcinių bendrovių vertinimą, ar šios bendrovės pasiekė patvirtintus nustatytus trumpalaikius ir ilgalaikius tikslus ir ar vadovas gali būti skiriamas sekančiai kadencijai.

Kelmės rajono savivaldybės tarybos narių išlaidų naudojime reikšmingų klaidų nenustatėme

83. Kelmės rajono savivaldybės tarybos reglamento 194 p. buvo nustatyta, kad Tarybos nariams, išskyrus merą ir mero pavaduotoją, už darbo laiką atliekant savivaldybės tarybos nario pareigas (už dalyvavimą tarybos, komitetų, komisijų, darbo grupių posėdžiuose bei renginiuose, susitikimuose su gyventojais) yra atlyginama (apmokama). Šis atlyginimas apskaičiuojamas pagal skelbiamą Lietuvos ūkio vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio (VMDU) dydį, atsižvelgiant į faktiškai dirbtą laiką. Tarybos nariui su jo, kaip tarybos nario, veikla susijusioms kanceliarijos, pašto, telefono ryšio, transporto išlaidoms, kiek jų nesuteikia ar tiesiogiai neapmoka savivaldybės administracija, apmokėti kas mėnesį yra skiriama iki 0,4 MMA išmoka (toliau – Išmoka) atsiskaitytinai. Už naudojimąsi interneto ryšio paslaugomis sumoka savivaldybės administracija pagal nustatytus limitus ir pateiktas sąskaitas. Išmoka tarybos nariams mokama kartą per mėnesį. Tarybos nariams už atvykimą į tarybos, komitetų, komisijų, darbo grupių posėdžius bei renginius, susitikimus su gyventojais mokama 0,18 Eur už kilometrą pagal pateiktą Bendrojo priėmimo skyriaus vedėjui prašymą. Prie šio prašymo turi būti pridedami degalų įsigijimą ir apmokėjimą įrodantys dokumentai. Tarybos nario veiklai reikiamos transporto išlaidos apmokamos tik už vykimą Kelmės rajono savivaldybės teritorijoje, kiek jų tiesiogiai neapmoka rajono

²⁷ Patvirtintos LR energetikos ministro 2022 m. birželio 3 d. įsakymu Nr. 1-183

savivaldybės administracija. Jeigu tarybos narys pagal mero potvarkį atstovauja rajono savivaldybei už jos ribų, savivaldybės administracija Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka apmoka komandiruočių išlaidas.

Išmoka gali būti panaudota: tarybos nario telefono ryšio išlaidoms apmokėti; vykimo į tarybos, komitetų, komisijų, darbo grupių posėdžius ir renginius, susitikimus su gyventojais (pagal mero pasirašytą grafiką) išlaidoms kompensuoti; kanceliariinėms prekėms įsigyti; su tarybos nario veikla susijusioms biuro patalpų nuomos išlaidoms apmokėti.

Tarybos narys už išmokos panaudojimą atsiskaito administracijos Apskaitos skyriui, už kiekvieną mėnesį pateikdamas išmokos apyskaitą. Kartu su išmokos apyskaita administracijos Apskaitos skyriui pateikiami išlaidas patvirtinantys dokumentai, *atitinkantys Buhalterinės apskaitos įstatymo nustatytus reikalavimus, taikomus apskaitos dokumentams.*

84. *Atlikus audito procedūras, reikšmingų neteisėto lėšų naudojimo nenustatyta, tačiau buvo nustatyti tam tikri vidaus kontrolės trūkumai.*
85. *Nustatyta, kad nebuvo laikomasi LR finansinės apskaitos įstatymo 7 str. 1 d. 6 p.²⁸, kuris nurodo, kad apskaitos dokumente, kuriuo pagrindžiama tarp dviejų arba daugiau subjektų, taip pat tarp subjekto ir ekonominės veiklos nevykdančio fizinio asmens įvykusi ūkinė operacija, be visų kitų, nurodoma ši privaloma informacija: apskaitos dokumento gavėjo pavadinimas (vardas, pavardė). *Audito metu nustatyta, kad kuro čekiai, kuriuos pateikdavo Tarybos nariai, buvo be vardų ir pavardžių.**
86. Savivaldybės tarybos, komitetų posėdžių laiku, taip pat Reglamento 195 punkte nustatytais atvejais tarybos narys atleidžiamas nuo tiesioginio darbo ar pareigų bet kurioje institucijoje, įstaigoje, įmonėje ar organizacijoje, išsaugant jam darbo vietą. Keli Kelmės rajono savivaldybės tarybos nariai 2022 metais ėjo pareigas savivaldybės įstaigose. Audito metu patikrinus tarybos narių darbo grafikus įstaigose, nustatyta, kad kai kurių tarybos narių tiesioginis darbas dubliavosi su darbu tarybos posėdžiuose ir komitetuose. Savivaldybė nereikalauja iš tarybos nario pažymos apie darbo laiką, už kurį negautas atlyginimas pagrindinėje darbovietėje, nors turėtų būti suinteresuota, kad savivaldybės biudžeto lėšos būtų naudojamos racionaliai.
87. Nustatyta, kad trims tarybos nariams buvo apmokamos dviejų telefoninių pokalbių ryšio išlaidos; t.y., ne tik už telefono numerį, kuris buvo viešai paskelbtas savivaldybės interneto svetainėje.
88. Seimas, siekdamas skaidrinti savivaldybės tarybos narių veiklos apmokėjimą, nuo liepos 1 d. nustatė savivaldybių tarybų nariams atlyginimą, kuris sieks penktadalį mero darbo užmokesčio, ir atsisakė savivaldybių tarybų nariams skiriamų vadinamųjų kanceliariinių išmokų. Atlyginimas bus mokamas ne už dirbtas valandas, o už visą veiklą (mėnesinis atlyginimas). Atsižvelgiant į tai, rekomendaciją teikiame tik dėl tiesioginio darbo dubliavimosi su darbu tarybos veikloje.

Kelmės rajono savivaldybės užimtumo programa tobulintina

89. 2022 metais Kelmės rajono savivaldybės taryba 2022-02-17 sprendimu Nr. T-64 Užimtumo programai įgyvendinti skyrė 228,6 tūkst. eurų. Papildomai skyrė 5,0 tūkst. eurų 2022-06-23 Nr. T-210. Kelmės rajono savivaldybės taryba 2022-01-27 sprendimu Nr. T-22 patvirtino Kelmės rajono savivaldybės 2022 metų užimtumo didinimo programą.
90. *Užimtumo programos tikslai:* siekti kuo didesnio Kelmės rajono gyventojų užimtumo, kad rajono gyventojai turėtų galimybę dirbti kvalifikaciją atitinkantį darbą, ugdyti jų darbo įgūdžius ir užtikrinti tinkamą pragyvenimo lygį; ilgą laiką neturinčius darbo gyventojus integruoti į darbo rinką ir joje išlaikyti; mažinti Kelmės rajono gyventojų socialinę atskirtį dėl negaunamų ar nepakankamų piniginių lėšų; skatinti bendradarbiavimą priimant sprendimus Programos įgyvendinimo metu; palengvinti ilgą

²⁸ Galioja nuo 2022-05-01.

laiką nedirbusių asmenų perėjimą nuo nedarbo prie užimtumo darbo rinkoje; suderinti užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų bei piniginės socialinės paramos teikimą, integruojant ilgą laiką nedirbusius asmenis į darbo rinką; užtikrinti valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir (ar) organizacijų, teikiančių užimtumo skatinimo, motyvavimo paslaugas ir piniginę socialinę paramą nedirbantiems asmenims, veiklos koordinavimą ir skatinti jų bendradarbiavimą.

91. Programos uždaviniai: sukurti laikinas darbo vietas, į kurias būtų įdarbinti bedarbiai, sudaryti jiems galimybę integruotis į darbo rinką, įgyti ir (ar) išsaugoti darbinius ar profesinius įgūdžius; įgyvendinti Užimtumo didinimo programos, skirtos užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų nedirbantiems ir socialinę paramą gaunantiems asmenims, modelį, grąžinant apie 30 proc. jį įgyvendinant dalyvausančių ilgalaikių bedarbių į darbo rinką.
92. Užimtumo programos įgyvendinimui 82,02 proc. lėšų panaudota vienai programos priemonei – laikinųjų darbų organizavimui.

Kelmės rajono savivaldybės užimtumo programa atlieka ne užimtumo didinimo, bet tiesiog viešųjų darbų programą.

93. Savivaldybės 2022 metų užimtumo programoje²⁹ įtvirtintas uždavinys „*sukurti laikinas darbo vietas, į kurias būtų įdarbinti bedarbiai, sudaryti jiems galimybę integruotis į darbo rinką, įgyti ir (ar) išsaugoti darbinius ar profesinius įgūdžius*“. Tačiau tos pačios tvarkos 12 p. nurodomi laikino pobūdžio darbai *nesudaro galimybių išsaugoti darbinius ar profesinius įgūdžius ir integruotis į darbo rinką, o yra siauro, laikino ir riboto pagalbinio pobūdžio- savo esme tiesiog viešieji darbai*:
 - 12.1. *savivaldybei priskirtos valstybinės žemės ir kito valstybės turto bei šioje žemėje esančių vandens telkinių pakrančių, paplūdimių, takų, pakelių, želdinių tvarkymo ir priežiūros, infrastruktūros objektų smulkaus remonto, laikino pobūdžio pagalbiniai darbai*;
 - 12.2. *aplinkos tvarkymo ir smulkaus remonto laikino pobūdžio pagalbiniai darbai ikimokyklinio ugdymo, bendrojo lavinimo ugdymo, profesinio mokymo ir neformaliojo ugdymo, kultūros bei laisvalaikio organizavimo įstaigose*;
 - 12.3. *istorijos ir kultūros paminklų, kultūros paveldo objektų, regioninių parkų, neveikiančių kapinių, kitų saugomų bei turinčių išliekamąją vertę objektų priežiūros pagalbiniai laikino pobūdžio darbai*;
 - 12.4. *pagalbiniai darbai teikiant socialines laikino pobūdžio paslaugas asmenims su sunkia negalia ir vienišiams pagyvenusiems asmenims namuose bei socialinės globos įstaigose*.

Darbdavių, organizuojančių laikinuosius darbus, atrankos tvarka neužtikrina maksimaliai efektyvaus Užimtumo programos tikslų įgyvendinimo

93. Savivaldybės administracija, siekdama įgyvendinti Užimtumo programos 14.1 priemonę, vadovaudamasi Kelmės rajono savivaldybės darbdavių atrankos komisijos, sudarytos užimtumo didinimo programai vykdyti, darbo tvarkos aprašo³⁰ nuostatomis, 2022 m. vykdė darbdavių, organizuojančių laikinuosius darbus, atranką. Atkreiptinas dėmesys, kad tvarkoje nėra nurodyta, kad darbdavių Pasiūlymai dėl užimtumo programos įgyvendinimo turėtų būti įvertintos, ar apamai atitinka pagal administracinės atitikties vertinimą ir po kokybinio vertinimo surenka daugiausia balų. Komisijos vertinimu iš 17 darbdavių, pareiškusių norą dalyvauti Užimtumo programoje, visų darbdavių Pasiūlymai dėl užimtumo programos įgyvendinimo atitiko vertinimo kriterijus.
94. Kelmės rajono savivaldybės darbdavių atrankos komisijos, sudarytos užimtumo didinimo programai vykdyti, darbo tvarkos aprašo patvirtintoje vertinimo lentelėje nurodyti paraiškos vertinimo rodikliai. Nustatėme, *kad ne visi nustatyti rodikliai yra objektyvūs ir sudarantys prielaidas siekti maksimaliai efektyvaus Užimtumo programos tikslų įgyvendinimo*:

²⁹ Patvirtinta Kelmės rajono savivaldybės tarybos 2022 m. sausio 27 d. sprendimu Nr. T-22

³⁰ Patvirtinta Kelmės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. A-172.

- 4 vertinimo rodiklis – *įdarbins asmenis šaltuoju metų laiku* – yra visiškai neobjektyvus ir visiškai nesusijęs nei su užimtumo programos tikslais, nei su uždaviniais.

- 7 vertinimo rodiklis – *ankstesnių metų užimtumo programos sutartinių įsipareigojimų laikymasis* – yra neobjektyvus, nes ankstesnių metų įsipareigojimų vykdymas neturi įtakos užimtumo didinimui einamaisiais metais;

- 6 vertinimo rodiklis – *Darbdavio įsipareigojimas sukurti laikinas darbo vietas: 1–5 vietas; 6-10 vietų; 11-20 vietų; 21-50 vietų ir virš 50* – daugiau balų skiriant daugiau darbo vietų sukuriantiems, tačiau realiai nėra orientuotas į tikslą mažinti bedarbių asmenų kiekį. Laikinas įdarbinimas didesnio kiekio darbuotojų vienoje įstaigoje mažina tikimybę įsidarbinti pastoviam darbui toje įstaigoje.

- 5 vertinimo rodiklis – *įdarbinimas po viešųjų darbų programos pagal terminuotą darbo sutartį ne trumpesniam kaip 6 mėnesių laikotarpiui* – yra iš dalies susijęs su vienu iš dviejų pagrindinių užimtumo programos uždavinių, tačiau yra visiškai neveikiantis, nes nei vienas darbdavys to niekada neįsipareigojo.

95. Darbdavių atrankos komisija niekada nesiėmė veiksmų, kad būtų įgyvendintas vienas iš dviejų programos uždavinių: grąžinti 30 proc. ilgalaikių bedarbių į darbo rinką. Priešingai, įdarbinus mažesnių skaičių darbuotojų įstaigoje, didėja tikimybė, kad jis bus įdarbintas nuolatiniam darbui.

Esamas teisinis reglamentavimas neužtikrina skaidrios asmenų, galinčių dirbti laikinuosius darbus, atrankos

96. Ministro patvirtintoje užimtumo programų rengimo ir finansavimo tvarkoje³¹ nurodyta, kad programos dalyje „paslaugų ir (ar) priemonių planas“ turi būti nurodoma, *kaip bus atrenkami asmenys, kurie dalyvaus užimtumo didinimo programos priemonėse arba kuriems bus teikiamos užimtumo didinimo programoje numatytos paslaugos ir kaip bus užtikrinamas jų dalyvavimas* (8.3.3 p).
97. Savivaldybės Užimtumo programoje³² tiesiog nurodyta, kad visais atvejais bedarbių siuntimą organizuoja Užimtumo tarnybos Kelmės skyrius, vadovaudamasis 2022 metų veiklos tikslais ir prioritetais (18 p.). *Atkreiptinas dėmesys, kad prioritetų Kelmės rajono savivaldybė nėra nustačiusi.*
98. Per 2022 metus laikinuosius darbus dirbti buvo atrinkti 57 asmenys. *Kokiais kriterijais vadovaujantis jie buvo atrinkti, nėra aišku.* Seniūnijų darbuotojų aiškinimais, bedarbiai patys ieško darbo seniūnijose ir jei suderina su seniūnu, pastarasis kreipiasi į užimtumo tarnybą ir suderina laikiną įdarbinimą arba tiesiog atsiunčia Užimtumo tarnybą.
99. *Taigi, faktiškai asmenų, galinčių dirbti laikinuosius darbus, atranka nevykdoma, o įdarbinimas vyksta galimai subjektyviu sprendimu.* Be to, savivaldybė neturi informacijos, ar įdarbinti asmenys atitiko LR užimtumo įstatymo 48 str. 2 d. nuostatas. *Kadangi aiškaus asmenų, galinčių dirbti laikinuosius darbus, atrankos išsamaus reglamentavimo nėra, negalime patvirtinti, kad 57 asmenys, dirbę laikinuosius darbus, buvo atrinkti skaidriai ir objektyviai.*

Nustatyti dalykai darbo užmokesčio srityje

100. Kasmet atliekant Savivaldybės biudžeto asignavimų, skirtų darbo užmokesčio ir socialinio draudimo išlaidoms, audito procedūras, nustatyta, kad audituojamos įstaigos netinkamai taiko teisės aktus, reglamentuojančius darbuotojų darbo apmokėjimą. 2022 metais audito procedūros buvo atliktos Savivaldybės administracijoje ir vienuolikoje biudžetinių įstaigų³³.

³¹ LR SADM 2017 m. gegužės 23 d. įsakymas Nr. A1-257, 8.3.3 p.

³² Kelmės rajono savivaldybės tarybos 2022 m. sausio 27 d. sprendimas Nr. T-22 „Dėl Kelmės rajono savivaldybės 2022 m. užimtumo didinimo programos patvirtinimo“.

³³ Kelmės „Aukuro“ pagrindinė mokykla, Kelmės rajono Elvyravos pagrindinė mokykla, Kelmės specialioji mokykla, Kelmės Kražantės progimnazija, Kelmės rajono Užvenčio Šatrijos Raganos gimnazija, Kelmės „Kūlverstuko“ lopšelis-darželis, Liolių socialinės globos namai, Kelmės rajono socialinių paslaugų centras, Kelmės krašto muziejus, Kelmės mažasis teatras, Kelmės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras.

Darbo užmokesčio lėšų fondo poreikis planuojamas netinkamai

101. Buvo laikomasi nuomonės, kad darbo užmokesčio poreikis planuojamas tinkamai, jeigu:

- patvirtinta asignavimų, planuojamų skirti iš Savivaldybės biudžeto biudžetinėms įstaigoms, apskaičiavimo tvarka užtikrina tinkamą darbo užmokesčio poreikio planavimą (kurioje nustatyti konkretūs terminai, formulės, datos, lėšų naudojimo paskirtis, nurodyta, kiek lėšų įstaigos gali planuoti priemonoms ir premijoms, ir t. t.);
- asignavimai darbo užmokesčiui planuojami ir panaudojami racionaliai, Savivaldybė atlieka įstaigų darbo užmokesčio fondo planavimo analizę, o įstaigų planuojamo darbo užmokesčio fondo skaičiavimo duomenys nedaug skiriasi nuo faktiškai reikalingo asignavimų kiekio.

Savivaldybės biudžetinės įstaigos darbo užmokesčio fondą apskaičiuoja pagal patvirtintas Savivaldybės administracijos direktoriaus biudžeto projekto išlaidų apskaičiavimo taisykles³⁴.

102. Audito metu įvertinus Savivaldybės administracijos direktoriaus biudžeto projekto išlaidų apskaičiavimo taisykles³⁵, **nustatyta, kad minėtos taisyklės neužtikrina tinkamo darbo užmokesčio lėšų poreikio planavimo, kadangi yra abstrakčios, jose nėra nustatytų konkrečių terminų, formulių, datų, lėšų naudojimo paskirties, neišku, kiek lėšų įstaigos gali planuoti priemonoms, premijoms ir pan.**

Kaip gerosios praktikos pavyzdį galima pateikti Šiaulių miesto savivaldybės Maksimalių asignavimų, planuojamų skirti iš savivaldybės biudžeto biudžetinėms įstaigoms, apskaičiavimo 2023 metais tvarkos aprašą, kuris parengtas laikantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 50 str. 3 d. reikalavimų, vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 14 d. nutarimu Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“, Savivaldybės strateginiu veiklos planu. Apraše nustatyti konkretūs terminai, formulės, datos, lėšų naudojimo paskirtis, kiek įstaigos gali planuoti priemonoms ir premijoms.

103. *Nesant konkrečių asignavimų, planuojamų skirti iš Savivaldybės biudžeto biudžetinėms įstaigoms, taisyklių, dalis asignavimų planuojama ir panaudojama neracionaliai.*

104. *Atlikus įstaigų planuojamo darbo užmokesčio fondo skaičiavimo duomenų analizę nustatyta, kad įstaigų planuojamų lėšų poreikis priemonoms ir premijoms skiriasi nuo faktiškai reikalingų lėšų. Kai kurių įstaigų lėšų priemonoms ir premijoms poreikis suplanuotas didesnis, nei reikalinga, kai kurių – mažesnis, nei išmokėta.*

Įstaigos, kuriose priemonų ir premijų poreikis buvo suplanuotas didesnis, nei išmokėta:

- **Kelmės krašto muziejus** (suplanuotas poreikis priemonoms, premijoms tris kartus didesnis, nei išmokėta, suplanuota 52 552 Eur, išmokėta 16 953 Eur);
- **Kelmės mažasis teatras** (suplanuotas poreikis priemonoms, premijoms septynis kartus didesnis, nei išmokėta, suplanuota 39 684 Eur, išmokėta 5 314 Eur);
- **Kelmės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras** (suplanuotas poreikis priemonoms, premijoms du kartus didesnis, nei išmokėta, suplanuota 65 160 Eur, išmokėta 36 472 Eur).

Įstaigos, kuriose priemonų ir premijų poreikis suplanuotas mažesnis, nei išmokėta:

³⁴ Kelmės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 m. rugsėjo 29 d. įsakymu Nr. A-16 patvirtintos Kelmės rajono ugdymo įstaigų mokymo aplinkai poreikio apskaičiavimo taisyklės.

Kelmės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 m. rugsėjo 29 d. įsakymu Nr. A-15 patvirtintos Kelmės rajono biudžetinių įstaigų (išskyrus ugdymo įstaigas) biudžeto projekto išlaidų apskaičiavimo taisyklės.

³⁵ Kelmės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 m. rugsėjo 29 d. įsakymu Nr. A-16 patvirtintos Kelmės rajono ugdymo įstaigų mokymo aplinkai poreikio apskaičiavimo taisyklės.

Kelmės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 m. rugsėjo 29 d. įsakymu Nr. A-15 patvirtintos Kelmės rajono biudžetinių įstaigų (išskyrus ugdymo įstaigas) biudžeto projekto išlaidų apskaičiavimo taisyklės.

-
- **Kelmės Kražantės progimnazija** (priemokų, premijų išmokėta du kartus daugiau, nei suplanuota, suplanuota 33 012 Eur, išmokėta 63 654 Eur);
 - **Kelmės Aukuro pagrindinė mokykla** (priemokų, premijų išmokėta beveik tris kartus daugiau, nei suplanuota, suplanuota 23 256 Eur, išmokėta 62 694 Eur);
 - **Kelmės rajono Užvenčio Šatrijos Raganos gimnazija** (priemokų, premijų išmokėta beveik tris kartus daugiau, nei suplanuota, suplanuota 14 880 Eur, išmokėta 53 254 Eur);
 - **Kelmės „Kūlverstuko“ lopšelis-darželis** (priemokoms, premijoms panaudota daugiau, nei planuota, suplanuota 29 856 Eur, išmokėta 47 724 Eur).
-

105. *Nustatyta, kad darbo užmokesčio lėšų poreikis planuojamas netinkamai, kadangi nėra patvirtintų konkrečių asignavimų, planuojamų skirti iš Savivaldybės biudžeto biudžetinėms įstaigoms, taisyklių. Patvirtintos taisyklės yra abstrakčios ir jose nėra nustatytų konkrečių terminų, formuliu, datų, lėšų naudojimo paskirties, neaišku, kiek įstaigos gali planuoti priemokoms, premijoms ir pan. Dėl šios priežasties įstaigų planuojamas lėšų poreikis priemokoms ir premijoms skiriasi nuo faktiškai reikalingo. Kai kurių įstaigų priemokų ir premijų poreikis suplanuotas didesnis, nei reikalinga, kai kurių – mažesnis, nei išmokėta. Dėl to susidaro prielaidos nepagrįstam priemokų ir premijų skyrimui.*

Neužtikrinamas priėmimo į pareigas skaidrumas, atvirumas ir viešumas. Nustatytas atvejis, kai nesant teisinio pagrindo ir neorganizavus konkurso pareigoms užimti teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais, švietimo įstaigos vadovo pareigas ėjo tas pats vadovas

106. Kelmės rajono savivaldybės mero 2018 m. sausio 24 d. potvarkiu Nr. MP-54 „Dėl G. M. darbo sutarties pakeitimo“, nustatyta, kad su Kelmės rajono Elvyravos pagrindinės mokyklos direktore, kuri šias pareigas eina nuo 2001 m.³⁶, sudaroma terminuota darbo sutartis, kuri tęsiasi iki 2020 m. gruodžio 31 d. imtinai.

107. Pasibaigus terminuotos sutarties terminui, nebuvo vadovaujamosi 2011 m. liepos 1 d. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu Nr. V-1193 patvirtintu Konkurso valstybinių ir savivaldybių švietimo įstaigų (išskyrus aukštąsias mokyklas) vadovų pareigoms eiti tvarkos aprašo 7 p.– **likus mažiau kaip 4 mėnesiams iki švietimo įstaigos vadovo terminuotos darbo sutarties pabaigos, nebuvo skelbiamas konkursas.**

108. Kelmės rajono savivaldybės mero 2020 m. gruodžio 14 d. potvarkiu Nr. MP-187 „Dėl G. M. atleidimo iš darbo suėjus terminui“, Kelmės rajono Elvyravos pagrindinės mokyklos direktorė atleidžiama iš darbo suėjus terminui. Tačiau Savivaldybės mero 2020 m. gruodžio 18 d. potvarkiu Nr. MP-194 „G. M. darbo santykių“, naikinamas 2020 m. gruodžio 14 d. potvarkis Nr. MP-187 dėl mokyklos direktorės atleidimo suėjus terminui. 2001 m. rugpjūčio 21 d. pasirašyta terminuota darbo sutartis Nr. 108 pratęsiama nuo 2020 m. sausio 1 d. naujam terminui – kol po konkurso bus paskirtas Kelmės rajono Elvyravos pagrindinės mokyklos direktorius, bet ne ilgiau kaip iki 2021 m. gruodžio 31 d.

109. 2021 m. rugpjūčio 19 d. buvo organizuotas konkursas Kelmės Elvyravos pagrindinės mokyklos direktoriaus pareigoms eiti, tačiau vieninteliam pretendentui nesurinkus reikiamo balų skaičiaus, konkurso laimėtojo nebuvo. Audito metu sudėtinga buvo įvertinti, ar konkursas organizuotas nepažeidžiant teisės aktais nustatytos tvarkos, organizuotas objektyviai, laikantis dalyvių lygiateisiškumo principo ir nepažeidžiant konkurso organizavimo skaidrumo principo, **kadangi konkurso dokumentai nebuvo saugomi teisės aktų nustatyta tvarka.**

³⁶ Kelmės rajono savivaldybės mero 2001 m. rugpjūčio 21 d. potvarkis Nr. 34-k „Dėl G. M. skyrimo eiti Elvyravos pagrindinės mokyklos direktorės pareigas“.

110. Nesivadovaujant Konkurso valstybinių ir savivaldybių švietimo įstaigų (išskyrus aukštąsias mokyklas) vadovų pareigoms eiti tvarkos aprašo³⁷ nuostata, kad nė vienam pretendentui nesurinkus reikiamo balų skaičiaus laikoma, kad tinkamo kandidato nėra ir *turi būti skelbiamas naujas konkursas, konkursas nebuvo skelbiamas. Nepratęsus darbo sutarties su tuo metuėjusia pareigas direktore ir nesant jokio teisinio pagrindo, Elvyravos pagrindinės mokyklos direktorė šias pareigas ėjo iki 2022 m. sausio 5 d. Neskelbiant konkurso ir nesant teisinio pagrindo, Kelmės rajono savivaldybės mero 2022 m. sausio 5 d. potvarkiu Nr. MP-1 „Dėl G. M. darbo santykių, su mokyklos direktore vėl pratęsiama darbo sutartis naujam terminui – kol po konkurso bus paskirtas mokyklos direktorius, bet ne ilgiau kaip iki 2022 m. gruodžio 31 d.* Konkursas Kelmės Elvyravos pagrindinės mokyklos direktoriaus pareigoms eiti iki šios dienos nebuvo skelbtas, o direktoriaus pareigas eina ta pati direktorė nuo 2001 m.
111. *Taip pat nustatyta, kad Kelmės rajono savivaldybės administracijoje nėra tvarkos dėl konkursų dokumentų bylų formavimo, nėra tvarkos, kas ką daro, dokumentai netvarkomi ir nearchyvuojami.*

Įstaigose nustatyti galimai neteisėti priemonių ir (ar) premijų skyrimo atvejai

112. Atlikus audito procedūras rizikingoje srityje – priemonių ir premijų skyrimo atitikties teisės aktų nuostatoms, nustatyta, kad kai kuriose Savivaldybės biudžetinėse įstaigose nebuvo sukurtos tinkamos vidaus kontrolės procedūros, kurios užtikrintų, jog priemonės ir premijos darbuotojams būtų skiriamos teisės aktų nustatyta tvarka. Įstatyme³⁸ nurodoma, kad: „*Biudžetinės įstaigos darbuotojui, atsižvelgiant į atliekamų funkcijų ar užduočių sudėtingumą, mastą ir pobūdį, gali būti skiriamos šios priemonės:*
- 1) už papildomą darbo krūvį, kai yra padidėjęs darbų mastas, atliekant pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas, bet neviršijama nustatyta darbo laiko trukmė;
 - 2) už pavadinimą, kai raštu pavedama laikinai atlikti kito darbuotojo pareigybei nustatytas funkcijas;
 - 3) už papildomų funkcijų ar užduočių, nenustatytų pareigybės aprašyme ir suformuluotų raštu, vykdymą;
 - 4) už darbą, esant nukrypimų nuo normalių darbo sąlygų.
2. Šio straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 3 punktuose nustatytos priemonės gali siekti **iki 30 procentų pareiginės algos pastoviosios dalies dydžio ir gali būti skiriamos ne ilgiau kaip iki kalendorinių metų pabaigos.**“ Įstatyme³⁹ nurodoma, kad darbo apmokėjimo sistemoje, atsižvelgiant į šio įstatymo nuostatas, turi būti **detalizuojama 10 straipsnyje nustatyta priemonių skyrimo tvarka ir dydžiai.**
113. Įstaigos, kuriose darbuotojams skirtos priemonės siekė daugiau nei 30 proc. darbuotojo pareiginės algos pastoviosios dalies dydžio:

Kelmės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras. Maksimalų priemonės dydį, t. y. 30 proc., viršijanti emoka skirta 2 darbuotojams⁴⁰, bendra galimai neteisėtai skirtų priemonių suma 289,60 Eur.

Kelmės Aukuro pagrindinė mokykla. Maksimalų priemonės dydį, t. y. 30 proc., viršijanti priemonė skirta darbuotojams⁴¹, bendra galimai neteisėtai skirtų priemonių suma 1 766 Eur.

Kelmės Kražantės progimnazija. Maksimalų priemonės dydį, t. y. 30 proc., viršijanti priemonė⁴² skirta darbuotojui. Bendra galimai neteisėtai skirtų priemonių suma 196,15 Eur.

³⁷ Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2011 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. V-1193 patvirtinto Konkurso valstybinių ir savivaldybių švietimo įstaigų (išskyrus aukštąsias mokyklas) vadovų pareigoms eiti tvarkos aprašo 36 p. (su vėlesniais pakeitimais).

³⁸ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo 10 straipsnis.

³⁹ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo 5 straipsnio 3 dalis.

⁴⁰ 2022-10-24 įsakymas Nr. P-43; 2022-10-24 įsakymas Nr. P-42.

⁴¹ 2022-12-21 įsakymas Nr. PDU-275; 2022-12-22 įsakymas Nr. PDU-276.

⁴² 2022-12-02 įsakymas Nr. P-232.

114. Skirtos priemokos ilgesniam laikotarpiui nei nustato Įstatymo⁴³ nuostatos:

- **Kelmės rajono Elvyravos pagrindinė mokykla.** Pažeista Įstatymo nuostata, kad priemoka gali būti skirta ne ilgesniam laikotarpiui nei iki kalendorinių metų pabaigos. Vienam darbuotojui⁴⁴ skirta 25 proc. priemoka nuo 2022-09-01 iki 2023-06-30 už papildomus darbus. Bendra galimai neteisėtai skirtų priemokų iki 2023 m. balandžio mėnesio suma 785 Eur.

115. Skiriant priemokas už papildomą darbo krūvį nenurodoma, kas yra laikoma papildomu darbo krūviu, kai atliekamos funkcijos, kurios nenumatytos pareigybės aprašyme:

- **Kelmės mažasis teatras.** Gruodžio mėnesį 9 darbuotojams skirtos priemokos prie atlyginimo už papildomą darbo krūvį. Įsakyme⁴⁵ nedetalizuojama, už kokį papildomą darbo krūvį skiriamos priemokos. Bendra išmokėtų priemokų suma 958 Eur.

116. Nurodant priemokų skyrimo pagrindą - padidėjusį darbų mastą pavaduojujant mokytojus ir budint mokykloje renginių bei projektinių veiklų metu, 50 darbuotojų, mūsų manymu, priemokos buvo skirtos nepagrįstai.

- **Kelmės rajono Užvenčio Šatrijos Raganos gimnazija.** Nuo 2022 m. spalio 1 d. iki 2022 m. gruodžio 31 d. 50 darbuotojų skirtos priemokos už papildomą darbo krūvį, kai yra padidėjęs darbų mastas pavaduojujant mokytojus ir budint mokykloje renginių ir projektinių veiklų metu. Įsakymuose nenurodoma, koku laikotarpiu ir už kurio darbuotojo pavadavimą skiriama priemoka. Pažymėtina, kad visiems 50 darbuotojų skirtos priemokos, nurodant tą patį skyrimo pagrindą. Preliminari galimai neteisėtai skirtų priemokų suma 25 000 Eur.

117. Įstatyme⁴⁶ nurodoma, kad:

„1. Biudžetinių įstaigų darbuotojams gali būti skiriamos premijos, neviršijant biudžetinės įstaigos darbo užmokesčiui skirtų lėšų:

- 1) atlikus vienkartinę biudžetinės įstaigos veiklą ypač svarbias užduotis;
- 2) labai gerai įvertinus biudžetinės įstaigos darbuotojo veiklą;
- 3) įgijus teisę gauti socialinio draudimo senatvės pensiją ir darbuotojo iniciatyva nutraukus darbo sutartį;
- 4) įgijus teisę gauti kompensacinę išmoką profesionaliojo scenos meno įstaigų kūrybiniam darbuotojams, kurie dėl profesijos specifikos negali dirbti pagal įgytą specialybę ir dėl to nutraukiama jų darbo sutartis;
- 5) kitais darbdavio ir darbovietės lygmens kolektyvinėje sutartyje numatytais atvejais.

2. Kiekvienu atveju, nurodytu šio straipsnio 1 dalyje, nurodyta premija gali būti skiriama ne daugiau kaip kartą per metus, išskyrus nacionalinių ir valstybinių kultūros ir meno įstaigų atlikėjus. Premija negali viršyti darbuotojui nustatytos pareiginės algos pastoviosios dalies dydžio.“ Taip pat Įstatyme⁴⁷ nurodoma, kad darbo apmokėjimo sistemoje, atsižvelgiant į šio įstatymo nuostatas, detalizuojama 12 straipsnyje nustatyta premijų skyrimo tvarka ir dydžiai, pavyzdžiui, kas įstaigoje yra laikoma įstaigos veiklai ypač svarbia užduotimi ir pan.

118. Audito metu nustatyti atvejai, kai premijos buvo skiriamos Įstatyme ir įstaigų vidiniuose teisės aktuose nenumatytais atvejais, arba už pareigybės aprašyme nustatytų funkcijų vykdymą, šiose įstaigose:

- **Kelmės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras.** Gruodžio mėnesį 14 darbuotojų skirtos premijos Įstatyme⁴⁸ nenumatytu atveju, iš jų net 10 darbuotojų skirta už suaugusiųjų gyventojų

⁴³ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo 10 straipsnis.

⁴⁴ 2022-09-01 įsakymas Nr. P-93.

⁴⁵ 2022-12-21 Nr. TP-20.

⁴⁶ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo 12 straipsnis.

⁴⁷ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo 5 straipsnio 3 dalis.

⁴⁸ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo 12 straipsnis.

gyvensenos stebėsenos tyrimo atlikimą, nors kai kurių darbuotojų pareigybių aprašymuose tokių tyrimų atlikimas nurodytas kaip tiesioginės funkcijos. Kadangi darbo apmokėjimo sistemoje ar kituose įstaigos vidaus dokumentuose nedetalizuojama, kas yra laikoma įstaigos veiklai ypač svarbia užduotimi, negalima patvirtinti išmokėtų premijų teisėtumo. Bendra galimai neteisėtai skirtų premijų suma **11 566,14 Eur**.

- **Kelmės „Aukuro“ pagrindinė mokykla.** Gruodžio mėnesį 12 darbuotojų skirtos premijos Įstatyme⁴⁹ nenumatytu atveju, iš jų net 10 darbuotojų skirta už 2021 m. mokyklos veiklos plano labai gerą įgyvendinimą bei 2022 m. ypač svarbias mokinių saugumą užtikrinančias veiklas – budėjimą pertraukų metu. Kadangi darbo apmokėjimo sistemoje ar kituose įstaigos vidaus dokumentuose nedetalizuojama, kas yra laikoma įstaigos veiklai ypač svarbia užduotimi, mūsų manymu, mokyklos veiklos plano įgyvendinimas ir budėjimas pertraukų metu nelaikytini biudžetinės įstaigos veiklai ypač svarbiomis užduotimis. Bendra galimai neteisėtai skirtų premijų preliminari suma apie **4 000 Eur**.
- **Kelmės specialioji mokykla.** Gruodžio mėnesį 55 darbuotojams premijos skirtos Įstatyme⁵⁰ ir įstaigos vidiniuose teisės aktuose nenumatytu atveju – skatinamosios premijos įvertinus rodokus rezultatus ir sugebėjimus vykdant darbo sutartyse sulgytas funkcijas ir siekiant individualiai paskatinti. Bendra skirtų premijų preliminari suma apie **9 000 Eur**.
- **Kelmės rajono Elvyravos pagrindinė mokykla.** Gruodžio mėnesį 18 darbuotojų skirtos premijos Įstatyme⁵¹ ir vidiniuose teisės aktuose nenumatytu atveju (pvz., už mokyklos interjero atnaujinimą, už mokyklos fasado nudažymą, už mokyklos pastato langų apdailą, už mokinių savivaldos koordinavimą ir už kai kurių darbuotojų tiesioginių funkcijų vykdymą (pvz., darbininkei – už tiesioginių pareigų vykdymą, t. y. aplinkos tvarkymą, IT specialistui – už programinės įrangos atnaujinimą). Bendra, ne pagal Įstatymo nuostatas, skirtų premijų preliminari suma **9 300 Eur**.

119. APIBENDRINIMAS. Nustatyta, kad nesivadovaujant Įstatymo⁵² nuostata, darbo apmokėjimo sistemoje ar kituose įstaigų vidaus dokumentuose, nedetalizuojama 10 ir 12 straipsniuose nustatyta priemonių ir premijų skyrimo tvarka ir dydžiai.

Nesivadovaujant Įstatymo⁵³ nuostatomis, kai kuriose įstaigose skirtos priemokos siekė daugiau nei 30 proc. darbuotojo pareiginės algos pastoviosios dalies dydžio; priemokos skirtos ilgesniam laikotarpiui nei nustato Įstatymo⁵⁴ nuostatos; skiriant priemokas už papildomą darbo krūvį nenurodyta, kas yra laikoma papildomu darbo krūviu, kai atliekamos funkcijos, kurios nenumatytos pareigybės aprašyme arba skirtos nepagrįstai.

Premijos skirtos Įstatyme ir įstaigų vidiniuose teisės aktuose nenumatytu atveju arba už pareigybės aprašyme nustatytų funkcijų vykdymą.

Užtikrinant pagrįstą ir teisėtą priemonių skyrimą ir vadovaujantis Įstatymo⁵⁵ nuostata, darbo apmokėjimo sistemoje turi būti detalizuota 10 ir 12 straipsniuose nustatyta priemonių ir premijų skyrimo tvarka ir dydžiai.

⁴⁹Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo 12 straipsnis.

⁵⁰Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo 12 straipsnis.

⁵¹Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo 12 straipsnis.

⁵² Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo 5 straipsnio 3 dalis.

⁵³ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymas.

⁵⁴ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo 10 straipsnis.

⁵⁵ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo 5 straipsnio 3 dalis.

Savivaldybės administracijoje nustatyti nuotolinio darbo trūkumai

120. Darbo kodekso 52 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad nuotolinis darbas – tokia darbo organizavimo forma (darbo atlikimo būdas), kai darbuotojas jam priskirtas darbo funkcijas arba jų dalį visą arba dalį darbo laiko, suderinęs su darbdaviu, reguliariai atlieka nuotoliniu būdu ir darbo sutartyje sulygoje kitoje, negu darbovietė, tačiau abiem šalims priimtinoje darbo vietoje.

Savivaldybės administracija yra pasitvirtinusi Nuotolinio darbo Kelmės rajono savivaldybės administracijoje tvarkos aprašą⁵⁶. Tvarkos apraše numatyta nuotolinio darbo įforminimas, užduočių nustatymas nuotolinio darbo metu ir Savivaldybės specialistų, valstybės tarnautojų ir struktūrinių padalinių vadovų, dirbančių nuotoliniu būdu, darbo (atliekamų darbų) kontrolė.

121. *Leidimai dirbti nuotoliniu būdu nebuvo įforminami Administracijos direktoriaus įsakymu.*

Audito metu nustatyta, kad, nesivadovaujant Nuotolinio darbo Kelmės rajono savivaldybės administracijoje tvarkos aprašo⁵⁷ 6 p., *leidimai dirbti nuotoliniu būdu neįforminamas Administracijos direktoriaus įsakymu*. Darbuotojai tik pateikia prašymą dirbti nuotoliniu būdu, kurio pagrindu parengiamas susitarimas dėl nuotolinio darbo. *Vienas darbuotojas⁵⁸ net nėra sudaręs galiojančio raštiško susitarimo dirbti nuotoliniu būdu ir jam nenustatytas grafikas, kada jis dirba nuotoliu, kada dirba darbo vietoje*. Kadangi darbuotojo veiklos pobūdis ir specifika yra dažni pasitarimai, susitikimai ir pan., tai kelia nepatogumų įstaigos interesantams.

Kaip pagrindiniai nuotolinio darbo trūkumai galėtų būti išskiriami: sunkiau kontroliuojamas darbo laikas ir atliekamų funkcijų kokybė ir efektyvumas, tiesioginių vadovų darbo laiko sąnaudos nustatant darbuotojams darbo užduotis, sudėtingesnė komunikacija tarp darbuotojų, nepatogi darbo vieta ir sąlygos⁵⁹.

Atkreiptinas dėmesys, kad tiesioginis vadovas, sutikdamas su darbuotojo prašymu dirbti nuotoliniu būdu, prisiima atsakomybę už tai, kad nenukentės darbuotojo atliekamų funkcijų kokybė ir efektyvumas⁶⁰.

122. *Nenustatomos darbo užduotys*

Pagal Nuotolinio darbo Kelmės rajono savivaldybės administracijoje tvarkos aprašo⁶¹ 13 p. „*už darbo nuotoliniu būdu eigą ir rezultatus darbuotojas atsiskaito tiesioginiam vadovui jo nustatytu būdu*“. Susitarimuose su darbuotojais dėl nuotolinio darbo nurodoma, kad darbo užduotis, kurias darbuotojas atlieka nuotolinio darbo metu, darbdavys suformuluoja ir pateikia darbuotojo tarnybinio elektroninio pašto adresu.

Audito metu nustatyta, kad darbuotojams, kurie 2022 metais dirbo nuotoliniu būdu, nebuvo nustatomos darbo užduotys.

123. *Nevykdoma darbo (atliekamų darbų) kontrolė*

Savivaldybės administracijos direktorius įsakymu⁶² nurodė, kad struktūrinių padalinių vadovai vykdo specialistų ir tarnautojų, dirbančių nuotoliniu būdu, darbo (atliekamų darbų) kontrolę, o struktūrinių

⁵⁶ 2020-08-31 įsakymas Nr. A-788.

⁵⁷ 2020-08-31 įsakymas Nr. A-788.

⁵⁸ Statybos ir infrastruktūros skyriaus darbuotojas.

⁵⁹ Prieiga internetu: <https://www.apiedarba.lt/hibridinio-nuotolinio-darbo-ypatumai-padidejes-darbo-kruvis-silpnejanrysiai-su-kolegomis-ir-augantis-savarankiskumas/>.

⁶⁰ 2020-08-31 įsakymu Nr. A-788 Nuotolinio darbo Kelmės rajono savivaldybės administracijoje tvarkos aprašas, 5 p.

⁶¹ 2020-08-31 Kelmės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymas Nr. A-788.

⁶² 2020-08-31 Kelmės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymas Nr. A-788.

padalinių vadovų, dirbančių nuotoliniu būdu, darbo (atliekamų darbų) kontrolę vykdo Administracijos teisės ir personalo skyrius.

Nustatyta, kad nei specialistų ir valstybės tarnautojų, nei padalinių vadovų, dirbančių nuotoliniu būdu, darbo (atliekamų darbų) kontrolė nebuvo vykdoma.

124. Darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose nežymimas laikas, dirbtas nuotoliniu būdu

Tvarkos apraše⁶³ nurodoma, kad darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose nuotolinio darbo laikas žymimas raidėmis NT, tačiau *nustatyta, kad Savivaldybės administracijos darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose nuotoliniu būdu dirbtas laikas nežymimas.*

125. Kelmės rajono savivaldybės administracijos nauja vadovybė ėmėsi priemonių ir visą nuotolinio darbo procesą 2023 metais organizuoja pagal patvirtintą tvarkos aprašą.

Kai kuriose įstaigose netaikomas naujasis darbo sutarčių reglamentavimas, neatliekami darbo sutarčių pakeitimai

126. Darbo kodekso 44 straipsnis nustato pareigą darbdaviui informuoti darbuotojus apie konkrečius darbo santykių aspektus. „*Pareigą pateikti darbuotojui informaciją apie pagrindines darbo sąlygas darbdavys gali įgyvendinti keliais būdais: pateikdamas šio straipsnio 1 dalies punktuose nurodytą informaciją pačioje darbo sutartyje arba trūkstantį informaciją pateikdamas atskirame rašytiniame dokumente jau po darbo sutarties sudarymo. Pažymėtina, kad šis straipsnis nenumato, per kiek laiko nuo darbo sutarties sudarymo darbdavys turėtų pateikti darbuotojui informaciją (Direktyvoje numatomas dviejų mėnesių nuo įdarbinimo terminas), tačiau DK 44 str. 1 d. pirmas sakinytis numato, jog tai turėtų būti įvykdoma iki darbo pradžios.*“⁶⁴

127. Audito metu nustatyta, kad vienoje įstaigoje netaikomas naujasis Darbo kodekso reglamentavimas ir nevykdoma 44 straipsnyje nustatyta pareiga raštu informuoti darbuotojus apie konkrečius darbo santykių aspektus.

Kelmės mažasis teatras (darbo santykiai, prieš darbuotojui įsidarbinant, detalai aptariami susitikimo metu, tačiau nepateikiami darbo sutartyje ar rašytiniame dokumente)

128. Audito metu nustatyta, kad dviejose įstaigose darbo sutartyse neteisingai įformintos darbo sąlygos, neatliekami jų pakeitimai.

Darbo sutartyse neteisingai įformintų darbo sąlygų, neatliekamų jų pakeitimų pavyzdžiai:

- Savivaldybės administracija (darbo sutartyse⁶⁵ neteisingai įformintos darbo sąlygos, neatliekami jų pakeitimai. Dažnu atveju pradėjus darbuotojui dirbti nustatomas pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientas ir kintamoji dalis, tačiau pakeitimai neatliekami);
- Kelmės rajono Elvyravos pagrindinė mokykla (darbo sutartyse⁶⁶ neteisingai nurodyti pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientai ir etatų dydžiai).

Savivaldybės administracijoje nebuvo sudaroma ir tvirtinama kasmetinių atostogų suteikimo eilė.

129. Savivaldybės administracijos atostogų, nemokamo laisvo laiko suteikimo tvarkos apraše⁶⁷ nurodoma, kad kasmetinių atostogų suteikimo eilė kalendoriniams metams skyriuose, seniūnijose sudaroma iki gegužės

⁶³ 2020-08-31 įsakymu Nr. A-788 Nuotolinio darbo Kelmės rajono savivaldybės administracijoje tvarkos aprašas, 22 p.

⁶⁴ Darbo kodekso 44 straipsnio komentaras.

⁶⁵ Pvz., 2020-12-21 Darbo sutartis Nr. 978; 2017-05-17 Darbo sutartis Nr. 880; 2021-10-01 Nr. 768; 2022-09-01 Darbo sutartis Nr. 780; 2020-02-12 Darbo sutartis Nr. 961; 2018-06-26 Nr. 918.

⁶⁶ 2018-08-31 Darbo sutartis Nr. 226; 2004-09-03 Nr. 49; 2014-08-29 Nr. 187.

⁶⁷ 2022-04-07 įsakymas Nr. 385.

31 d., tačiau praktikoje nebuvo vadovaujamosi ir atostogų suteikimo eilė arba grafikas Savivaldybės administracijoje nesudaromi.

Darbo kodekso 128 straipsnyje nurodyta, kad kasmetinės atostogos suteikiamos pagal kasmetinių atostogų suteikimo eilę, kuri sudaroma kolektyvinėje sutartyje ar darbdavio ir darbo tarybos susitarime, ar kitose darbo teisės normose numatyta tvarka nuo birželio 1 dienos iki kitų metų gegužės 31 dienos, jeigu juose nenustatoma kitaip.

130. *Audito metu nustatyta, kad Savivaldybės administracijoje nėra sudaroma ir tvirtinama kasmetinių atostogų suteikimo eilė (atostogų grafikas). Administracijos direktorius, nesivadovaudamas Darbo kodekso 128 straipsniu, nesudarė ir netvirtino atostogų grafikų, atostogas suteikdavo be įsakymo, tik atsižvelgiant į darbuotojų prašymus.*

131.

Nepakankamai užtikrinama poilsio dienų suteikimo kontrolė

132. Darbo kodekso 138 str. 3 d. nurodoma, kad mamos ir tėčiai, auginantys vieną vaiką iki 12 metų, įgyja teisę į papildomą poilsio laiką (mamadienį ir tėvadienį) 1 kartą per 3 mėnesius, o auginantys du vaikus iki 12 metų, kai vienas ar abu vaikai turi negalią, – 2 dienas per mėnesį.

Audito procedūrų metu tikrinta, ar darbuotojai tinkamai naudojami papildomu poilsio laiku, ar atitinka būtinas sąlygas ir ar užtikrinama poilsio dienų suteikimo kontrolė.

133. Neatitikimų nenustatyta, tačiau kaip gerosios praktikos pavyzdį galima pateikti Kelmės „Külverstuko“ lopšelio-darželio rengiamus įsakymus dėl poilsio dienų suteikimo, kadangi įsakymuose nurodoma, ne tik kurią dieną suteikiama poilsio diena, bet ir už kurį laikotarpį. Tokios informacijos pateikimas labai svarbus apie tuos darbuotojus, kurie augina vieną vaiką iki dvylikos metų, kadangi jiems suteikiama viena papildoma poilsio diena per tris mėnesius (arba sutrumpinamas darbo laikas aštuoniomis valandomis per tris mėnesius).

134. Nesant nustatytų vidaus kontrolės procedūrų dėl vaikų amžiaus stebėjimo yra rizika, kad darbuotojai, auginantys vaikus, naudosis papildomų poilsio dienų suteikimu ilgiau, negu priklauso pagal darbo kodekso nuostatas, t. y. ilgiau, negu vaikui sueina 12 metų, ar auginantiems neįgalų vaiką 18 metų. Atsižvelgiant į minėtą riziką, tikslinga vykdyti kontrolę dėl vaikų amžiaus.

Įstaigų vadovų įsakymai rengiami, nesilaikant Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų ir Dokumentų rengimo taisyklių

135. Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 1 str. 1 d. nurodo, kad šis įstatymas nustato teisėkūros principus, teisėkūros stadijas, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų teisėkūroje dalyvaujančių asmenų teises ir pareigas. 6 d. nurodo, kad teisėkūra – tai procesas, apimantis teisėkūros iniciatyvų pareiškimą, teisės aktų projektų rengimą, teisės aktų priėmimą, pasirašymą ir skelbimą. 14 str. 8 d. nurodo, kad teisės aktų projektų rengimo rekomendacijas tvirtina teisingumo ministras.

136. LR teisingumo ministras 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 patvirtino Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijas, kurių 4 p. nurodo, kad teisės aktų projektai turi atitikti Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnyje įtvirtintus teisėkūros principus ir kitus šiame įstatyme nustatytus įstatymo ir kito teisės akto formos, struktūros, turinio, teisės terminijos reikalavimus ir bendrinės lietuvių kalbos normas. Teisės aktų projektai taip pat turi atitikti Rekomendacijose ir Dokumentų rengimo taisyklėse nustatytus teisės akto formos, struktūros ir teisės technikos reikalavimus.

137. *Audito metu nustatyta, kad ne visais atvejais įstaigų vadovų įsakymų preambulėse nurodomas įsakymo priėmimo teisinis pagrindas, įsakymai rengiami, nesilaikant teisės aktų projektų rengimo*

rekomendacijų⁶⁸, Dokumentų rengimo taisyklių nuostatų. Kai kurių įstaigų vadovų įsakymuose nenurodoma apskundimo tvarka pagal Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymą.

- Įstaigos, kurių vadovų įsakymuose nustatyta trūkumų:
- Kelmės rajono Elvyravos pagrindinė mokykla;
- Kelmės mažasis teatras;
- Kelmės „Kūlverstuko“ lopšelis-darželis;
- Liolių socialinės globos namai;
- Kelmės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras;
- Kelmės specialioji mokykla;
- Kelmės „Aukuro“ pagrindinė mokykla.

138. Darbo užmokesčio apskaitos ir duomenų teisingumas finansinėse ir kitose ataskaitose Audito metu nustatyta, kad įstaigose, kuriose buvo atliekamos pagrindinės audito procedūros (Savivaldybės administracija, Kelmės „Aukuro“ pagrindinė mokykla, Kelmės rajono Elvyravos pagrindinė mokykla, Kelmės specialioji mokykla, Kelmės „Kražantės“ progimnazija, Kelmės rajono Užvenčio Šatrijos Raganos gimnazija, Kelmės „Kūlverstuko“ lopšelis-darželis, Liolių socialinės globos namai, Kelmės rajono socialinių paslaugų centras, Kelmės krašto muziejus, Kelmės mažasis teatras, Kelmės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras), visos ūkinės operacijos, susijusios su darbo užmokesčio priskaitymu ir išmokėjimu apskaitoje užregistruotos laiku, teisinga verte, esant tinkamiems pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis, ir duomenys teisingai atskleisti finansinėse ir kitose ataskaitose. Reikšmingų neatitikimų nenustatyta.

Trūkumai viešųjų pirkimų srityje

139. Kai kurios įstaigos netaikė žaliųjų pirkimų reikalavimų

140. Teisės aktuose⁶⁹ nustatyta, kad perkančiosios organizacijos, atlikdamos visus pirkimus, išskyrus pirkimus, vykdomus žodžiu sudarant pirkimo sutartis ir (ar) įgyvendinant užsienyje vykdomus tarptautinių donorų lėšomis finansuojamus vystomojo bendradarbiavimo projektus ir (ar) maisto pirkimus, atliekamus vykdant krašto apsaugos gynybines užduotis ir (ar) įsipareigojimus NATO (toliau – visi pirkimai), turi taikyti žaliųjų pirkimų reikalavimus, skaičiuojant pagal vertę nuo visų pirkimų, kurių procedūros atliekamos vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymu ar Pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ir pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymu, Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašu, patvirtintu Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus, ir (ar) Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašu, patvirtintu perkančiojo subjekto: **1.2. ne mažiau kaip 50 procentų tokių pirkimų – 2022 metais; 1.3. ne mažiau kaip 100 procentų tokių pirkimų – kiekvienais metais nuo 2023 metų.**

Žalieji pirkimai 2022 metais audituotose įstaigose.

Pirkimų vykdytojo pavadinimas	Žaliųjų pirkimų vertė, proc.	Žaliųjų pirkimų skaičius, proc.
Kelmės rajono savivaldybės administracija	43,9	12
Kelmės Aukuro pagrindinė mokykla	0	0
Kelmės rajono Elvyravos pagrindinė mokykla	0	0

⁶⁸ 2013 m. gruodžio 23 d. LR teisingumo ministro įsakymu Nr. 1R-298 Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijos, II skirsnis, 22–31 p.

⁶⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021-06-21 Nr. 478 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 21 d. nutarimo Nr. 1133 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 8 d. nutarimo Nr. 804 „Dėl Nacionalinės žaliųjų pirkimų įgyvendinimo programos patvirtinimo“ ir jį keitusių nutarimų pripažinimo netekusiais galios“ pakeitimo“ 1.1 p

Kelmės specialioji mokykla	0	0
Kelmės Kražantės progimnazija	5,2	33,3
Kelmės rajono Užvenčio Šatrijos Raganos gimnazija	0	0
Kelmės Kūlverstuko lopšelis - darželis	45,7	52,5
Liolių socialinės globos namai	41,1	20,5
Kelmės rajono socialinių paslaugų centras	1,6	3,1
Kelmės krašto muziejus	100	100
Kelmės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras	90,1	87,5

Šaltinis: Viešųjų pirkimų tarnybos švieslentė pagal pirkimų vykdytojus.

141. *Pagal pateiktą informaciją Viešųjų pirkimų tarnybos švieslentėje, nustatyta, kad tik dvi įstaigos iš 11 audituotų, vykdant viešuosius pirkimus, taikė žaliųjų pirkimų reikalavimus ir 2022 metais įvykdė ne mažiau kaip 50 procentų tokių pirkimų nuo visų vykdytų pirkimų vertės. Penkios įstaigos kai kuriems pirkimams taikė žaliųjų pirkimų reikalavimus, tačiau 50 procentų nepasiekė. Keturios įstaigos netaikė viešųjų pirkimų reikalavimų.*
142. *Sudarytos sutartys (raštu ir žodžiu) neviešinamos CVP IS tvarkos aprašo⁷⁰ nustatyta tvarka. Informacijos viešinimo CVP IS tvarkos aprašo nuostatos⁷¹ nurodo, kad: „Pirkimo vykdytojas raštu pateiktus laimėjusių dalyvių pasiūlymus (išskyrus atvejus, kai pirkimo sutartis sudaroma žodžiu) (kai vykdomos derybos, galutinius pasiūlymus), raštu sudarytas pirkimo sutartis, preliminariąsias sutartis, bei vidaus sandorius viešina CVP IS ne vėliau kaip per 15 kalendorinių dienų nuo pirkimo sutarties, preliminariosios sutarties ar vidaus sandorio sudarymo, bet ne vėliau nei iki pirmojo mokėjimo pagal jį pradžios. Jei pirkimo vykdytojas keičia raštu sudarytą pirkimo sutartį, preliminariąją sutartį ar vidaus sandorį, šie pakeitimai turi būti paskelbti CVP IS ne vėliau kaip per 15 kalendorinių dienų nuo atitinkamų pakeitimų atlikimo. Informaciją apie žodžiu sudarytas sutartis pirkimo vykdytojas viešina CVP IS ne vėliau kaip per 15 kalendorinių dienų nuo to ketvirčio, per kurį buvo sudarytos sutartys, pabaigos“.*
143. *Audito metu nustatytos įstaigos, kurios sudarytų sutarčių raštu nepaviešino CVP IS tvarkos aprašo nustatyta tvarka:*

- **Kelmės Kražantės progimnazija.** 2022 metais sutarčių, kurias privaloma viešinti CVP IS, skaičius 4, tačiau nepaviešino nei vienos.
- **Kelmės Aukuro pagrindinė mokykla.** 2022 metais sutarčių, kurias privaloma viešinti CVP IS, skaičius 3, tačiau paviešino 2. Nepaviešintų sutarčių skaičius 1.
- **Kelmės Kūlverstuko lopšelis – darželis.** 2022 metais sutarčių, kurias privaloma viešinti CVP IS, skaičius 41, tačiau paviešino 18. Nepaviešintų sutarčių skaičius 23.
- **Kelmės rajono savivaldybės administracija.** 2022 metais sutarčių, kurias privaloma viešinti CVP IS, skaičius 268, tačiau paviešino 266. Nepaviešintų sutarčių skaičius 2.
- **Kelmės rajono socialinių paslaugų centras.** 2022 metais sutarčių, kurias privaloma viešinti CVP IS, skaičius 41. Nepaviešintų sutarčių skaičius 41. **Atsižvelgiant į audito metu teiktus pastebėjimus, sutartys paviešintos.**
- **Liolių socialinės globos namai.** 2022 metais sutarčių, kurias privaloma viešinti CVP IS, skaičius 86. Nepaviešintų sutarčių skaičius 10.

Šaltinis: Viešųjų pirkimų tarnybos švieslentė pagal pirkimų vykdytojus.

144. Nuo 2022-01-01 taip pat privaloma paskelbti informaciją apie visas žodžiu sudarytas sutartis. Šios informacijos skelbimas atliekamas taip pat kaip viešinant sutartis sudarytas raštu, tačiau nereikia įkelti jokio dokumento (net ir raštu pateikto pasiūlymo). Žodžiu sudarytomis sutartimis nustatytas

⁷⁰ Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 19 d. įsakymu Nr. 1S-91 patvirtinto Informacijos viešinimo CVP IS tvarkos aprašas.

⁷¹Ten pat. 30 p.

informacijos paviešinimo terminas gali būti ilgesnis – ne vėliau kaip per 15 kalendorinių dienų pasibaigus ankstesniam ketvirčiui, per kurį žodžiu buvo sudarytos atitinkamos sutartys.

145. Jstaigos, kurios nesivadovavo CVP IS tvarkos aprašo nuostata ir žodžiu sudarytų sutarčių nepaviešino:

- Kelmės Kražantės progimnazija;
- Kelmės rajono socialinių paslaugų centras. Atsižvelgiant į audito metu teiktus pastebėjimus, sutartys paviešintos.

Rekomendacijų įgyvendinimo planas

146. Kelmės rajono savivaldybės biudžetinėms įstaigoms, kuriose atlikome audito procedūras, teikėme rekomendacijas dėl apskaitos klaidų taisymo, ataskaitų duomenų tikslinimo, sprendimų dėl lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo teisėtumo užtikrinimo. Įstaigos dalį rekomendacijų įgyvendino audito metu. Su visų audituotų subjektų vadovais, apskaitos ir kitais atsakingais darbuotojais aptarėme audito procedūrų rezultatus, įstaigos pateikė rekomendacijų įgyvendinimo planus – numatomas priemonės rekomendacijoms vykdyti ir jų vykdymo terminus. Šioje ataskaitoje teikiame rekomendacijas, pateiktas Kelmės rajono savivaldybės administracijai.

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data	Atsakingas už rekomendacijos įgyvendinimą asmuo
1	2	3	4	5	6
Savivaldybės administracijai:					
Darbo užmokesčio sritis					
1		-Užtikrinant tinkamą darbo užmokesčio lėšų poreikio planavimą, parengti asignavimų, planuojamų skirti iš Savivaldybės biudžeto biudžetinėms įstaigoms, apskaičiavimo tvarkos aprašą (kuriame nustatyti konkretūs terminai, formulės, datos, lėšų naudojimo paskirtis, papildomų lėšų skyrimas pagal poreikį, maksimalūs priemokų, premijų planavimo dydžiai ir t. t.).	Atsižvelgiant į teisės aktų reikalavimus bus atnaujintos išlaidų skaičiavimo taisyklės	2023-11-30	Finansų skyrius, vedėja Vida Sinkevičienė
2		- Užtikrinant darbuotojų, dirbančių nuotoliniu būdu, atliekamų funkcijų kokybę ir efektyvumą, vadovautis Tvarkos aprašu ir: leidimą dirbti nuotoliniu būdu įforminti Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu, nustatyti grafikus, kada dirbama nuotoliu, kada pagrindinėje darbo vietoje, suformuluoti ir pateikti tarnybinio elektroninio pašto adresu darbo užduotis, darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose žymėti laiką, dirbtą nuotoliniu būdu, vykdyti darbo (atliekamų darbų) kontrolę.	Grafikai nustatyti. Užduotys bus formuojamos el. paštu	2023-12-31	Teisės ir personalo skyrius, vyr. specialistė Rita Grišienė, Skyrių vedėjai
3		-Vykdyti Darbo kodekso 44 straipsnyje darbdaviams nustatytą pareigą ir raštu informuoti naujai priimtus bei esamus darbuotojus apie konkrečius darbo santykių			

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data	Atsakingas už rekomendacijos įgyvendinimą asmuo
1	2	3	4	5	6
4 5		<p>aspektus. Peržiūrėti darbuotojų darbo sutartis, papildyti sutarčių priedais.</p> <p>-Vadovaujantis Darbo kodekso 128 straipsniu, sudaryti ir tvirtinti atostogų grafikus.</p> <p>-Užtikrinant tinkamą poilsio dienų apskaitą, rengiant įsakymus dėl poilsio dienų suteikimo, detalai nurodyti visą aktualią informaciją pagal Darbo kodekso 138 str. 3 d., įskaitant ir tai, už kurį laikotarpį suteikiama poilsio diena. Taip pat sistemingai vykdyti kontrolę dėl vaikų amžiaus, t. y., kada vaikui sueina 12 metų, ar auginantiems neįgalų vaiką 18 metų.</p>	<p>Naujai priimti darbuotojai informuojami apie konkrečius darbo santykių aspektus.</p> <p>Sutartys papildytos priedais</p>	2023-12-31	Teisės ir personalo skyrius, vyr. specialistės R. Grišienė, V. Kneičienė
		Dėl konkursų			
6		Siekiant užtikrinti priėmimo į pareigas skaidrumą, atvirumą ir viešumą, konkursus pareigoms užimti organizuoti atitinkamų teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais.	Konkursai organizuojami teisės aktų nustatyta tvarka	Nuolat	Teisės ir personalo skyrius, vedėjas Arūnas Kasparavičius
7		Užtikrinant konkursų dokumentų saugojimą teisės aktų nustatyta tvarka, dokumentacijos plane konkrečiai nurodyti kur (t. y., informacinėse sistemose ar kokioje byloje) ir kokie dokumentai yra saugomi (protokolai su prie jų pridedamais dokumentais, pretendentų prašymai, skaitmeninis garso įrašas ir t. t.).	Pakeistas dokumentacijos planas	2023-12-31	Teisės ir personalo skyrius, vedėjas Arūnas Kasparavičius
		Viešųjų pirkimų sritis			
8		-Numatyti priemones, kad būtų vykdomi teisės aktais nustatyti reikalavimai dėl žaliųjų pirkimų (100 proc. nuo vykdomų pirkimų vertės 2023 metais).	Pildant pirkimo paraišką VIPIS sistemoje, pirkimų iniciatoriai ir organizatoriai privalo pažymėti grafą, kad bus taikomi žalieji reikalavimai. Kiekvieno pirkimo metu Viešųjų pirkimų skyriaus specialistai teikia individualias konsultacijas dėl žaliųjų kriterijų pritaikymo.	Duomenis apie įvykdytus žaliuosius pirkimus galima patikrinti viešųjų pirkimų tarnybos puslapyje https://vpt.lrv.lt/lt/statistika-ir-analize/pirkimu-vykdytoju-zemelapis-svieslente-1	Viešųjų pirkimų skyrius, vyr. specialistė pavaduojanti vedėją Agnė Ralytė, pirkimų iniciatoriai ir organizatoriai

<i>Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje</i>	<i>Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija</i>	<i>Rekomendacija</i>	<i>Veiksmas / Priemonės / Komentarai</i>	<i>Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data</i>	<i>Atsakingas už rekomendacijos įgyvendinimą asmuo</i>
1	2	3	4	5	6
9		Siekiant užtikrinti sudarytų sutarčių (raštu ir žodžiu) viešinimą CVP IS tvarkos aprašo nustatyta tvarka, paskirti atsakingą asmenį už sutarčių viešinimą bei pavišinti ir anksčiau sudarytas sutartis.	<p>Papildomai metų pradžioje buvo parengta mokomoji medžiaga administracijos ir seniūnijų darbuotojams apie žaliųjų kriterijų taikymą, aplinkosauginius reikalavimus, apie produktus, kurie patenka į orientacinį aplinkosauginių ir aplinkai palankių prekių bei paslaugų sąrašą.</p> <p>2023 m. skyriaus vedėjo pavedimu už sutarčių viešinimą atsakingi skyriaus specialistai: Rašytinės sutartys - vyriausioji specialistė Ernesta Labanauskienė. Žodinės sutartys - vyriausioji specialistė Aneta Vaitkė.</p>	Informacija apie įvykdytus (žalius) mažos vertės neskelbiamus pirkimus bus pateikta metinėje ANT3 ataskaitoje 2024 m. sausio mėn. Atsižvelgiant į gautą rekomendaciją nuo 2024 m. sausio 1 d. bus raštu paskirti specialistai atsakingi už tinkamą sutarčių viešinimą.	Viešųjų pirkimų skyrius, vyr. specialistė pavaduojanti vedėją Agnė Ralytė
		Aiškinamieji raštai			
10		Siekiant užtikrinti finansinių ataskaitų aiškinamųjų raštų parengimą vadovaujantis Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (VSAFAS) ir atitikimą aiškinamojo rašto sudarymo ir privalomo turinio reikalavimams, patikslinti aiškinamuosius raštus pagal audito metu nustatytus neatitikimus.	Bus atsižvelgta rašant Kelmės rajono savivaldybės administracijos aiškinamąjį raštą prie 2023 metų finansinių ataskaitų rinkinio	Nuolat	Apskaitos skyrius, vedėja Irena Kairienė
		Dėl apskaitos			

<i>Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje</i>	<i>Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija</i>	<i>Rekomendacija</i>	<i>Veiksmas / Priemonės / Komentarai</i>	<i>Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data</i>	<i>Atsakingas už rekomendacijos įgyvendinimą asmuo</i>
1	2	3	4	5	6
11		Ištaisyti klaidas vietinės reikšmės kelių apskaitoje.	Surinkta korektiška ir susisteminta informacija bus atnaujinta apskaitoje.	2023-12-31	Statybos ir infrastruktūros skyrius, vedėjas Mantas Ralys
12		Užtikrinti atidėjinių tinkamą apskaitą (patikslinti tvarkos aprašą bei tinkamai apskaityti)	Bus peržiūrėti teisės aktai ir priimtas sprendimas dėl tvarkos aprašo tikslinimo. Atidėjiniai bus paskaičiuoti pagal galiojantį KRSA tvarkos aprašą	2023-12-31	Apskaitos skyrius, vedėja Irena Kairienė
		Tarybos narių išlaidų sritis			
13		Siekiant užtikrinti, kad nesidubliuotų Kelmės rajono savivaldybės tarybos narių darbo laikas jų tiesioginėse darbovietėse, patvirtinti procedūras, eliminuojančias šias rizikas.	Bus parengtos procedūros	2023-12-31	Teisės ir personalo skyrius, vedėjas Arūnas Kasparavičius, Bendrasis priėmimo skyrius, vedėja Dalia Miklovienė
		Dėl Savivaldybės užimtumo programos			
14		Patikslinti užimtumo programą pagal Socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtintą Užimtumo didinimo programų rengimo ir jų finansavimo tvarkos aprašą;	Bus atnaujintas tvarkos aprašas atsižvelgiant į pateiktas rekomendacijas.	2023-12-31	Turto valdymo skyrius, vedėja Vaida Kaulokienė
15	Patikslinti darbdavių atrankos tvarką, vertinimo rodiklius susiejant su užimtumo programos tikslais ir uždaviniais;				
16	Siekiant užtikrinti skaidrią asmenų atranką laikiniejiems darbams dirbti, nustatyti kriterijus, kaip bus atrenkami asmenys, kurie dalyvaus užimtumo didinimo priemonėse ir kaip bus užtikrinamas jų dalyvavimas.				
		Dėl Kelmės rajono savivaldybės tarybos priimtų teisės aktų vykdymo kontrolės-užtikrinti, kad:			
17		- kas ketvirtį informacija apie Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų, Savivaldybės tarybos sprendimų,	Parengti tvarką pagal kurią informacija apie	2023-10-01	Teisės ir personalo skyrius,

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data	Atsakingas už rekomendacijos įgyvendinimą asmuo
1	2	3	4	5	6
18		Savivaldybės mero potvarkių vykdymą elektroninėmis priemonėmis būtų teikiama Savivaldybės administracijos direktoriui ir Savivaldybės tarybos komitetui; <u>-konkretizuoti, kada ir kaip</u> Savivaldybės įstaigos, uždarnosios akcinės bendrovės, vykdančios projektus, pateikia Savivaldybės tarybai informaciją, jei agentūros ar kitos įgaliotos institucijos nustato projekto vykdymo pažeidimų.	Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų, Savivaldybės tarybos sprendimų, Savivaldybės mero potvarkių vykdymą bus teikiama Direktoriui, tarybos komitetams		vedėjas Arūnas Kasparavičius
19		Savivaldybės administracijos direktorius, teikdamas veiklos ataskaitą, pateiktų informaciją apie Savivaldybės tarybos sprendimų vykdymą.			
20		tarybos sprendimuose privalomai nurodyti, kuris Savivaldybės administracijos skyrius atsakingas už sprendimo vykdymo kontrolę.	Bus nurodoma.	Nuolat	Bendrasis priėmimo skyrius, vedėja Dalia Mikloviėnė
		Dėl Želdynų įstatymo įgyvendinimo			
21		Siekiant įgyvendinti LR želdynų įstatymą, patvirtinti želdinių priežiūros vietinės reikšmės viešųjų kelių juostose tvarką bei patvirtinti visas procedūras pagal įstatyme numatytas funkcijas.	Bus parengtas ir teikiamas tvirtinti tvarkos aprašas ir procedūros.	2023-12-31	Turto valdymo skyrius, vedėja Vaida Kaulokienė
		Dėl Alternatyvių degalų įstatymo įgyvendinimo			
22.		Paviešinti www.kelme.lt iki 2030-ųjų numatomų įrengti viešųjų elektromobilių įkrovimų prieigų planą. Užtikrinti, kad planai būtų atnaujinami kas 3 metai. Užtikrinti, kad įkrovimo prieigų operatoriai būtų atrenkami tik viešojo konkurso būdu.	Bus paviešintas	2023-09-01	Strateginio planavimo skyrius, vedėja Laima Tyliutė
23		Parengti ir teikti tvirtinti Kelmės rajono savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų plano tvirtinimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašą.	2023 m. vasario 23 d. tarybos sprendimu Nr. T-49. Patvirtintas atsinaujinančių išteklių planas ir įgyvendinimo tvarkos aprašas.		Rekomendacija įgyvendinta
		Dėl UAB Kelmės vanduo finansavimo			
24		Atsižvelgiant į ataskaitoje pateiktus pastebėjimus, parengti ir teikti tvirtinti Tarybai detalizuotą Savivaldybės prisidėjimo prie Bendrovių vykdomų	Atsižvelgiant į teisės aktų reikalavimus tvarkos aprašas bus parengtas.	2023-12-31	Strateginio planavimo skyrius, vedėja Laima Tyliutė

<i>Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje</i>	<i>Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija</i>	<i>Rekomendacija</i>	<i>Veiksmas / Priemonės / Komentarai</i>	<i>Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data</i>	<i>Atsakingas už rekomendacijos įgyvendinimą asmuo</i>
1	2	3	4	5	6
		projektų tvarkos aprašą, apsprendžiant visus aspektus.			
25		Siekiant tinkamai įgyvendinti LR biudžeto sandaros įstatymo 5 str. bei siekiant Savivaldybės asignavimų teisėto naudojimo, užtikrinti, kad UAB Kelmės vanduo nebūtų skiriami asignavimai, nesant teisinio pagrindo; Peržiūrėti visas pasirašytas jungtinės veiklos sutartis ir jas patikslinti, panaikinant nuostatas dėl Bendrovių paimtų paskolų palūkanų dengimo savivaldybės lėšomis.	Bus peržiūrėtos sutartis.	2023-12-31	Teisės ir personalo skyrius, vedėjas Arūnas Kasparavičius

Informaciją apie rekomendacijų įgyvendinimą prašome pateikti Kontrolės ir audito tarnybai iki 2023-12-31.

Savivaldybės kontrolierė

Daiva Bružienė

Patarėja

Neringa Dirmeikienė

PRIEDAI